ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ,

Jam recenter ex collatione optimorum Exemplarium emendatiùs excusæ.

Una cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

LONDINI,
Ex Typographia Societatis Stationariorum,
MDCLXXXII.

~~7.6.23.~~
4-2-6

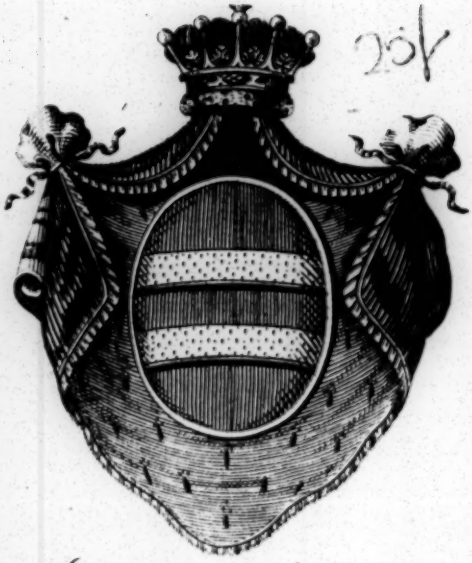

George Simon,
Earl of Harcourt.

Vet. A3 f. 530

Bought from Blackwell. Catal. 539, no 217.

ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ,

Jam recenter ex collatione optimorum Exemplarium emendatiùs excusæ.

Una cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

LONDINI,
Ex Typographia Societatis Stationariorum,
MDCLXXXII.

ÆSOPI Vita breviſſimè ex Maximo Planude ſelecta.

RErum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus verò videtur non abſque divino afflatu, cùm moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperaſſe. Genus quidem traxit ab Ammorio, oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, ſed fortuna fuit ſervus: verùm ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolùm ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & women adeptus eſt, ventroſus, valgus & incurvus, & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentia, & voce obſcura ſimul & inarticulata, quæ omnia ſervitutem ei paraſſe videre poſſunt. Sed cum tali eſſet, tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Hunc igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur; quo digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumque ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicitè devorarent, cauſarentúrque poſtea Æſopum furto ablatas ediſſe ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopo parantur flagra, procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: quâ impetratâ aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit: ſervi, una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagris miſerè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æſopi. Cum ſacerdotes Dianæ convenìſſent Æſopum, rogaſſentque ut viam illis monſtraret quæ in urbem ducebat: is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem ſacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam benè de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomnium que lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus, Æſopus, expergiſcitur, beneficiumque in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, ſed lingua ſoluta expeditè loque-

batur. Quod cùm Zenas quibam agri præfectus intellexiſſet, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æſopo accuſaretur, hominem prævenit, atque gravissima accuſatione in odium domini induxit, adeò ut eidem Præfecto ab hero Æſopus traderetur. Cumque in poteſtate Zenæ foret Æſopus, convenit Zenam mercator quiſpiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Reſpondit Zenas, Jumentorum ſe poteſtatem non habere: verum Æſopum monſtrat ſi hunc velit, adeſſe quidem. Quem cùm vidiſſet mercator: unde hæc tibi olla, inquit; annè truncus eſt, vel homo? Ni vocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer; atque indignatus abiit. Æſopus ipſum ſequens, mane, inquit. Ille verò converſus, Abi, inquit, ſordidiſſime canis. At Æſopus inquit, Eme me, mercator; non inutile tibi ſum futurus mancipium: nam tibi domi ſunt mali pueri, & in otio flentes; his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit. Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus ait, obolis. Mercator tres obolos exponens. Nihil emi, inquit, nihil expoſui. Mercator ille cùm Epheſi reliqua vindidiſſet mancipia, tres remanſerant illi: Grammaticus, Cantor, & Æſopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expoſitis his tribus, Grammatico & Cantore egregiè ornatis, Æſopo verò in medio ſordidiſſimo ſtante, venit Philoſophus Xanthus; atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus eſt, cur nam inter duos helliſſimos juvenes tam ſordidum ſtatuiſſet homunicionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cujus eſſet, Reſpondit, Cappadox ſum: Quid ſciret, Reſpondit, omnia: Quo dicto, riſit Æſopus. Quæſivit & a Grammatico Xanthus cujus eſſet, Dixit ſe Lydium eſſe: Quid facere ſciret rogante Xantho, Omnia, inquit Grammaticus; atque iterum riſit Æſopus. Diſcedente Xantho rogant, diſcipuli, ut Æſopum emat, nam reliquos nimis magno pretio æſtimarat mercator. Veniens ad Æſopum Xanthus, rogat, Unde ſit? Nigrum ſe eſſe reſpondit. Ille verò non hoc volebam, ait, ſed, Unde natus ſit, ait Æſopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, ſed, In quo loco natus ſis: Æſopus reſpondit, Matrem non denunciaſſe ſibi, an in ſublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere ſciret, percontantur: & ille, Nihil. Quomodo? Dixit Xanthus. Quoniam hi duo ſe omnia profeſſi ſunt

nôſſe

ſſe ; mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus eſt multis modis Æſopus à Scholaſticis ob hoc reſponſum, quoniam nullus ſit uſpiam inter mortales, cui cognita exploratáque ſunt omnia. Xantho empturus Æſopum dixit, Si emero te, anne ei fugiturus? Cui Æſopus reſpondebat, Hoc ſi facere voluero, haudquaquam tenterer conſultore. Quæ cum maximè placuiſſent Xantho, ſubintulit, ſed mentem oportet inſpicere. Xanthus, ſoluto à Scholaſticis pretio. Æſopum ascipit. Inter deambulandum igitur, cum ſol eſſet ardentiſſimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter perageus. Id animadvertens Æſopus, dixit ſe confeſtim fugiturum Xantho. Cur nam id facere vellet exquirente, Quoniam, inquit, ſi tu, cum herus ſis, naturæ non potes morem gerere ; quid ſervo mihi faciendum? nam ſi ad miniſterium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Poſt hæc, accidet Xanthum, die quodam amicos ad convivium invitaſſe, quibus rem gratam facturus, Æſopo mandat, ut lentem coquat. Commode paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet afferri, Æſopus juſſa exſequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret ſatis, digitis eam attrivit: & multas adhunc ſupereſſe putans, juſſit Æſopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret menſæ, reſpondet, Se veluti juſſiſſet, non lentes, ſed lentem, coxiſſe. Referuntur ſententiæ aliquot Æſopi elegantiſſimæ, hæ videlicet :

Deum ante omnia cole.
Regem honora.
Bene agentibus ne invide.
Linguæ continens eſto.
Mulieri nunquam credas ſecreta.
Ne pudeat te ſemper dicere melius.
Fac quæ non mœſtificent.
Bonum eſſe non te pœniteat.

Æſopus cum apud Samios ageret, libertate donatus eſt : miſſuſque Cræſo regi bellum cum Samiis agenti, is ſua cum prudentia cum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æſopum exceperunt : qui deſcendens ex inſula orbem peragravit : cui maximam familiaritatem fuiſſe memorant cum Lycero rege, a quo ſtatua aurea Æſopi juſſa eſt erigi. Deinde, peragratâ Græcia, Delphos pervenit, à quibus nudo affectus eſt honore, ſed ab ipſis poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps devolutas, mortuus eſt : cujus mors gravi peſtilentia ulta, injuſtè extiſ Æſopi indicium Delphis exhibuit.

Martinus Lopius, Joanni Leupi, Jacobo Papæ, & Joanni Ninivitæ, eruditissimis in Flandria Ludimagistris. S.

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, Viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostrâ memoria viris, qui classicos autores castigatè ediderunt, quam à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim, minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrustico conscriptas, sed prosa oratione mirum quam lepido concinnatas; utpote à Guliel. Gaudano tanto viro ut ab Erasmo meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarum linguarum stribligineṁ prius abradant, quam Lilianum nostrum vetus, atque adeo primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito; sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam mea futura, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim quæso non ausim? Quonium absterreor. Auxilio videlicet fretus Thesco quondam vestri nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probè nostis) exquisitè docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) labens obiturus. Rideri interim ab istis amusis, sinistra Minerva natis, hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, & omnes & solos in cœlum ferre destinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10 Kal. Dec. EX

EX

PHILOSTRATI IMAGINIBUS.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſuâ in eum benevolentiâ conferiunt quod ſatagit ſui: Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit: ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei Leo quiſpiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum, accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcenâ confictum. Chori dux vulpes depicta eſt. Utitur enim ea Æſopus miniſtra argumentorum plurimorum, ceu Davo Comœdia.

Index Fabularum omnium quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

A

DE Abiete et Dumis *pag.* 37
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 18
Adolescente et cato 19
Adolescente ex coitu infirmo et lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente et coquo 100, 119
Adolescente et hirundine 132
Ægroto et medico 27, 102 132
Ægypto ad finem hort. 170
Æthiope 150
Agno et lupo 19, 122
Agricola 151
Agricola et filiis 20, 108
Agricola et canibus 23, 98 117
Agricola et ciconia 24
Agricolæ mercaturam et militiam affectante 28
Agricola et poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola et pelargo 122
Alcedine 153
Alite et pullis 37
Amicis duobus et ursa 34, 99
Amicis quobus et ursa 6, 119
Amne suum fontem convitiis lacessante 76
Anguilla conquerente 62
Anserę 40
Anſere et grue 146
Anſeribus 30
Anu et ancillis 28
Anu dæmonem accusante 67
Ape et Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro et asino 3
Apro et rustico 40
Aquila 164
Aquila et cornicula 4
Aquila et corvo 25
Aquila et pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila et vulpe 106
Aquila & corvo 167
Aquila et homine 113
Aranea et hirundine 58
Aranea et podagra 52
Arboribus pulchris et deformi 61
Ariete cum tauro pugnante 84

Arione

Arione et delphino 50
Artubus humanis et ventr. 57
Arundine et olea 100
Aſino 28,33,44
Aſino et equo 29,135
Aſino et viatoribus 44
Aſino et vitulo 59
Aſino, ſimia et talpa 62
Aſino et ſcurra 76
Aſino ægrotante et lupis viſitantibus 79
Aſino laborum finem non inveniente 79
Aſino qui hero ingrato ſerviebat 80
Aſino tubicine, et lepore tabellario 93
Aſino et lupo 102,135
Aſino et Jove 133
Aſino et leone 147
Aſino ſilveſtri 160
Aſinis 161
Aſino et vulpe 161,162
Aſino et rano 163
Afino et corvo 162
Avaro 145
Avaro et invido 38
Aucupe 124
Aucupe et palumba 21
Aucupe et trigilla 70
Aucupe et vipera 102
Aucupe et merula 103
Avibus et quadrupedibus 13
Avibus ſcarabeos timentibus 6
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Avriga et rota currus ſubdente 36

B.

BOve et juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 21
Butali 150

C.

CAlamo, ſive canna, & oliva 120
Camelo 33, 162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro et vulpe 156
Cancris matre & filio 32
Cane et umbra 2
Cane & aſino 5
Cane venatico 9
Cane & lanio 11,102
Cane invido & bove 25
Cane mordaci 33
Cane & leone 42
Cane et hero 69
Cane oves domini occid. 48
Cane ad cœnam vocato 112
Cane & lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane & gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum inſequentibus 67
Cantilena tabellario placita 171
Caponibus pinguibus & macro 60
Carbonario et fullone 21, 95
Carbonario & lotore 113
Carducle & puero 71

Caſtore virilia ſibi amputante 101
Caſſita 145
Cato & gallo 109
Cata in fœmin. mutata 116
Cera duritiem appetente 75
Cerva 146
Cerva & leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove ut ſuam domum ſecum ferre poſſet 81
Columba 163
Columba & pica 59
Columba & cornice 193
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellem urſi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo & ægroto 126
Corvo & ſerpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibum ab ape petente 50
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenſo à ciconia 61

D.

Deriſione hominis porcum occidere volentis 169
Divite 163
Divite & ſervo 66

E.

Epiſtolis Laurentii tribus 54, 55, 56
Equite calvo 34
Equo & leone 12
Equo & aſino 13, 96
Equo & cervo 17
Equo inculta ſedve loci, & cæteris cum deridentibus 87
Eremita ægrotante 60
Eremita & milite 74

F.

Fabula ex Lamia Polit. 48
Fabula Mancini 173
Fabro & cane 123
Facetum de erudiendo aſino dictum 170
Facetum Minatii conſilium 173
Feli in fœminam mutata 97
Filio ſenis & leone 104
Florentino qui equum emerat 170
Formica 27, 159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

INDEX.

G

Gallina & vulpe 136
Gallina & hirundine 162
Gallina auripara 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter ſe certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Gracula 11

H.

Herinaceo viperam hoſpitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 9,28, 156
Homine, quem canis momorderat 99,156
Homine & ligneo deo 112
Homine, qui in ſomnis aurum reperiebat 169

I.

Impoſſibilia promittente 143
Inimicis duobus 119
Jove 141, 158, 159
Jove & ſimia 30
Jove & corvo 122
Juvenes ſenis curvitatem irrident 64

L.

Læna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 63
Leone ſene 5,127
Leone ruſtici filiam amante 128
Leone & aliis 2,21
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27,127
Leone & capro 29
Leone & tauro 21, 128
Leone & capella 38
Leone & vepatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum ſibi ſocium eligente 90
Leone, aſino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urſo 14
Leone & lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9, 134
Lepore ſeſe vulpi præferente 82
Lepore calliditatem & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore & teſtudine 138
Lignaeore 133
Lupo ſuadente hiſtrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo piſce fluvii, maris regnum affectante 15
Lupo & agno 12,129
Lugo & grue 2, 126
Lupo & ſucula 8
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 11
Lupo & agnis 12

Lupo

Lupo & cane 22
Lupo & ove 195
Lupo & vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vitæ pollicente 179

M.

MArito & uxore 155
Medico & mortuo 125
Medico qui inſanos curabat 172
Membris & ventre 15, 50
Mercurio 158
Mercurio & ſtatuario 154
Mercurio & Tireſia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam 168
Milvo ægroto 6
Minacii luſoris reſponſione 173
Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere, quæ pro viro ſe mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99, 118 135
Muliere & medico 117
Muliere & ancillis 151
Muliere veneſica 151
Muliere maritum pediculoſum vocante 167
Mulo & equo 72
Mure & rana 1
Mure urbano & ruſtico 3
Mure in ciſta nato 57
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus & cato 121
Muſca 132
Muſca, quæ quadrigis inſidens, pulverem ſe excitâſſe dicebat 62
Muſca & formica 11
Muſcis 154
Muſtela ſenicula & muribus 26

N.

NAutis ſanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, aſino, & muliere, quibus ſingulis proſunt verbera 79
Nutrice & lupo 32

O.

OLitore & cane 147
Ollis duobus 34
Opilione & agricolis 24
Ove paſtori conviciante 86

P.

PArdo & vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Paſtore 198

Paſtore artem nauticam exercente 104
Paſtore & mari 139
Paſtore & lupo 141
Patre & filiis 98
Patre filium ad virtutes fruſtra hortante 83
Pavone & luſcinia 25
Pavone & pica 27
Pavone & grue 36
Pavone & monedula 144
Paupere monoculo 173
Philomela & accipitre 108
Pigritia adoleſcentis 166
Piſcatore 114, 163
Piſcatoribus 44, 114, 115
Piſcatore & piſciculo 31, 37
Piſcatore & ſmaride 66
Piſcatore & ſmaride piſce 110
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 63
Porco & equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero & fure 39
Puero & matre 104, 138
Puero & fortuna 120
Puero oves paſcente 125
Puero & ſcorpione 137
Pulice 141
Pulice & homine 141
Punica & homine 141
Punica & malo, arboribus 104

Q.

Quadrupedibus ſocietatem adverſus aves, &c. 63
Quercu & arundine 30, 36

R.

Ranis 143, 152
Ranis & earum rege 7
Rana & bove 12
Rana & vulpe 32, 135
Ranis regem petentibus 126
Rege & ſimiis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſio 172
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & angui 10
Ruſtico & equo 20
Ruſtico & fortuna 35
Ruſtico & juvenco 39
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico & impetrante, ut triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico amnem tranſituro 58
Ruſtico & mure 65
Ruſtico per vocem hœdi ad juriſconſultum admiſſo 88

S.

Sacerdote & pyris 72
Sacerdote, qui caniculum ſepelivit 167
Sacerdote, Epiphania an vir eſſet, vel fœmina, ignor. 171
Salice & ſecuri 138
Sancti Antonii fratre, & laico & lupo 171
Satyro & viatore 39
Satyro & ruſtico 45
Scarabeo & aquila 45
Scurra & epiſcopo 91

Scene

Sene puellam, in uxorem accipiente 64
Sene ob impotentiam carnis libidinem relinquente 82
Sene juvenem poma sibi surripientem, saxis dejiciente 89
Sene mortem differe volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene qui asiuu portavit 167
Serpente 163
Serp..te & agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 33
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & aquilone 32
Sui & cane 70, 148
Silva & rustico 15

T.

TAlpa & matre 142
Tauro & capra 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Testudine & aquila 32, 146
Testudine & ranis 61
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 61
Tubicine 100, 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno & delphino 101, 124

V.

VAte 130
Viticinatore 93
Venatore & perdice 138
Verme & vulpe 164
Vespis, perdicibus & agricola 140
Vespertilione, rubo & mergo 144
Vespertilione & mustela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 152, 160
Vidua virum petente 67
Vidua & asino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro Cardinali nuper creato gratulaturo 64
Viro & uxore bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 7
Viro clysteres recusante 7
Viro amicos experiri violente 8
Viro aratrum portante 17
Viro avaro sacculum nummorum alloquente 92
Viro jactabundo 95
Viro Appollinem tentante 96
Viro & Satyro 106
Viro agricola 115
Viro & infirmo 115

INDEX.

Viro inope & informo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitula & cerva 131
Ulmo & silere 75
Upupa indignè honorata 72
Urso & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & mustela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 87
Vulpe & leone 23, 94, 109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & feli 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe & capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe sine cauda 110
Vulpe & rubo 110
Vulpe & crocodilo 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe esuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe à rustico in palea abscondita 170
Vulture aliisque avibus 29
Uxore in flumine peremptа 167

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudanus.
Gulielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcensis.
Petrus Crinitus.
Plinius secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII *Antuerpiani*

Hendecaſyllabon.

Quiſquis noſcere fabulas jocoſas
Æſopi cupis, hunc novum libellum,
Limatum, nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec terſior eſt, venuſtiórque
Nec jucundior eſt, facetiorve;
Seu purum inſpicias ſtylum Latinum,
Seu tu beſtiolas legas loquentes.
Quin & ſenſiculis ſcatent amœnis;
Ut vita inſtituenda cuiqui, monſtrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinſet, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Religioſuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipſis ſunt Cynicis ſeveriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere teſtulam juventæ
Poſſent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iſte
Prorſus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum eſt ſimul omnium libellus.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per* gemmam, *artem ſapientiámque intellige: per* gallum, *hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant; cum uſum earum neſciunt; nec voluptuarius; quippe, cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentem; accurrit; agnum increpat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longe infrà biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contra intonat. Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

MOR. *Vetus dictum eſt,* Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam: Satis pecavit, qui reſiſtere non potuit.*

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio; Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidis ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dúmque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire ſolet factioſis civibus, qui accenſi libidine dominandi, dum, inter ſe certant fieri magiſtratus, opes, plerumque etiam & vitam, in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis trajans flumen rictu vehebat carnem. Splendente ſole, ita ut fit; umbra carnis lucebat in aquis; quam ille viſam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum ſpei jacturâ perculſus, primum ſtupuit; deinde animum recipiens, ſic elatravit, Miſer decerat cupiditati tuæ modus. Satis ſupérque erat, ni deſipuiſſes: jam per tuam ſtultitiam mimus nihilo tibi eſt.

MOR. *Monemur hac fabula modeſtiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati ſit modus, ne certa pro incertis amittamus. Aſtute certè Terentianus ille Samnio*, Ego, *inquit*, ſpem pretio non emam.

De Leone & quibuſdam aliis.

CUm ove quibuſdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis ſingulas Partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiens, pars mea eſt, quia ſum digniſſimus; altera itidem mea eſt, quia viribus præſtantiſſimus: porrò, quia in capiendo cervo plus ſudaverim, vindico tertiam: quartam denique partem ni conceſſeritis, actum eſt de amicitia. Socii hoc audito, diſcedunt vacui et taciti, non auſi mutire contra leonem.

MOR. *Rara ſemper fuit fides; apud hoc ſeculum rarior eſt; apud potentes & eſt & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, neceſſe habet ſæpe de ſuo jure concedere.* Cum æquali æquale tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte oſſa hæſere in gula: ambit; orat opem; opitulatur nemo. Omnes dictitant, tuliſſe eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribúſque promiſſis gruem inducit, ut, collo longiſſimo in gulam inſerto, os infixum eximeret: petenti

tenti autem præmium illúsit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quod vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit prænordere collem tuum.

MOR. *Tritum est*, Perire quod facis ingrato.

De Rustico & Colubro.

RUsticus repretum in nivi colubrum, frigore prope enectum, domum tulit; adjecit ad focum. Coluber ab igne vim virúsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus; correptâ sude virbis verberibúsque cum eo injuriam exposulat; num hanc refert gratiam? num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipse dederit?

MOR. *Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris; malè de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.*

De Apro & Asino.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignus frendebat: Malum quidem, ignaviſſimè, tueras meritus: sed etiamsi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus: impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat: magni pendent, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes canículos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat,

re comprebaret. Ineunt convivium, quod urbanus ſplendide comparârat. Inter epulandum auditur in ſcîâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus, & loci ignarus, ægrè ſe tueri. Diſcedente famulo, redit urbanus ad menſam, vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondet ille, quotidianum eſſe; contemni oportere. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit: meherculè, tuæ dapes plus fellis quam mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ quidem præ ſe ferunt voluptatem: ſed ſi introſpicias, habent periculum & amaritudinem.* Eutraphelus *quidem fuit, qui, cum inimicis ſuis quam maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ita ſe eos ulciſci, utpote accepturos cum divitiis ingentem ſacrinam curarum.*

De *Aquila & Cornicula.*

AQuila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium; ſuadet ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare; ſic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præſtoletur caſum. Præcipitat aquila frangitur teſta, ſubripitur piſcis à cornicula; dolet eluſa aquila.

MOR. *Noli quibuſvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.*

De *Corvo & Vulpecula.*

PRædam nactus ſtrepitat in ramis corvus. Vidit vulpecula geſtientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam eſſe mendacem, jam reipſa experior. Nam ut hîc fortè jam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem nive. Meo ſanè judicio cygnos vincis, & *hederâ formoſior albâ es.* Quod ſi ut plumis, ita & voce excellas,

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc, aſſentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è roſtro excidit caſeus: quo correpta, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miſerum corvum pudet, pigétque ſui, & jacturâ rei miſto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli ſic avidi laudis ſunt, ut cum ſuo probro & damno ament aſſentatorem: ejuſmodi homunciones prædæ ſunt paraſitis. Quid ſi vitaveris jactantiam, facilè aſſentatorum peſtiferum genus vitaveris.* Si tu voles eſſe Thraſo, nuſquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone ſenectute confecto.

LEo, qui in juventute complures ſua ferocitate fecerat inimicos, in ſenectute exſolvit pœnas. Reddunt talionem beſtiæ: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis aſellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus ſtrenue inſultat. Tum gemebundus leo, Hi, quibus olim nocui, jam viciſſim nocent, & meritò: ſed hi, quibus aliquando protui, jam viciſſim non proſunt, imo etiam immeritò obſunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; ſtultior, qui falſis amicis confiſus fuerim.

MOR, *In ſecundis rebus non efferaris, non ſis ferox. Nam ſi vultum mutârit fortuna, ulciſcentur quos læſiſti. Et inter amicos fac habeas diſcrimen: Sunt enim quidam amici, non tui, ſed menſæ tuæ, ſed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna ſimul ac mutuata fuerit, & illi mutabuntur: benè tecum actum erit, ſi non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura ſecunda meis:
Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Aſino

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Aſellus id videns altiùs gemit: cœpit enim pigere ſortis: iniique putat comparatum, canem gratum eſſe cunctis, paſcique de menſa herili,

idque otio ludóque consequi: sese contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiat blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviam, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero: accurrere servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *aut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia dedit. Id quisque velit, id tentet, quod possit. *Nam scimus id quod Græcè significantius dicitur* ὄνος λύρας, *id est,* Asinus lyrarum, *vel* lyræ. *Sic autem Boëtius*, Asinus ad lyram positus. *Repugnante naturâ irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciésve Minerva, *teste Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrctus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientrm miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, invenitos, corrodit, leo è plagis avadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, & si potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valdè desipit. Quid ita? Quia & si jam potentia fretus, neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater reſpondet, Nihil opis illi ſperandum à diis, quorum ſacra & aras ſuis rapinis toties violaſſet.

MOR. *Docet venerari ſuperos: illi enim pios juvant, impios adverſantur. Infelicitate neglecti, in miſeria non exaudirent. Quare in ſecundis rebus ſis eorum memor, ut in adverſis rebus præſentes ſint vocati.*

De Hirundine & aviculis.

CUm primum cœptum eſt ſeri linum, hirundo ſuadet aviculis impedire ſementum, dictitans, ſibi fieri inſidias. Irrident ille: ſtultam vatem hirundinem vocant: Surgente jam lino, et vireſcente, rurſum monet evellere ſata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari ſegetem. Cum ne tunc quidem conſulentum audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis ſibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipſi conſulere ſibi nôrunt, nec rectè conſulentem audiunt. Sed cum in periculis ſunt & damnis, tunc demùm ſapere incipiunt, & ſuam damnare ſocordiam. Tum ſat ſuperque conſilii eſt: Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præſtat eſſe* Prometheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres; nomina ſunt Græca. Alteri conſilium ante rem fuit, alteri poſt rem: quod declarat interpretatio nominum.*

De Ranis, & earum Rege.

GEns ranarum, cum eſſet libera, Jovi ſupplicabat dari ſibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum inſtare, donec ipſum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quaſſat fluvium. Territæ ſilent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandem abjecto metu, inſultant et deſultant. Iners rex luſui eſt et contemptui. Laceſſunt, rurſum Jovem: orant regem'

dari qui ſtrenuus ſit. Dat Jupiter ciconiam: is perſtrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur ſævitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egreſſæ rauco ululatu murmurant, ſed ſurdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem ſint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perinde atque ranis, evenire ſolet plebi: quæ ſi regem paulò manſuetiorem habet, ignavum & inertem eſſe cauſatur: optat aliquando contingere ſibi virum. Contra, ſi quando nacta eſt regem ſtrennum, hujus ſævitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſive quod ſemper præſentium nos pœnitet, ſive quod verum eſt verbum,* Nova veteribus eſſe poriora.

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum geſſere cum milvo, quem ut expugnarent, delegerunt regem ſibi accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Non ſegnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milvi, quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat.* Nihil eſt (*teſte Flacco*) ab omni parte beatum. *Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit, mutare non optem. Multi, nova ſorte quæſita, veterem rurſus optarunt. Ita plerique ingenio vario ſumus omnes, ut noſmet noſtri pœniteat.*

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut fileat) porrigenti, reſpondit canis, Inſidias tuas novi: panem das quo definam latrare, ſed ego tuum mundus odi; quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi cauſa amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigè dicunt, & benignè faciunt.*

De

De Lupo & Sucula.

PArturibat ſucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtûs. Reſpondet puerpera, Ludi obſequio ſe non egere: ſi velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longuis abeat: Lupi enim officium conitare non præſentiâ, ſed abſentiâ.

MOR. *Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam rem pollicentur, non tui amore, ſed ſui: ſuum quærentes commodum, non tuum.*

De Partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt; circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes; exit mus. Tum omnes riſu, emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius:*

Parturiunt montes, naſcitur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & oſtentant, vix parva faciunt. Quapropter Thraſones illi jure ſunt materia joci & ſcommatum. Vetat enim hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo eſt periculi metus, imo ridiculum eſt quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam ſenuerat, inſtigat herus; fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbero & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi jure ignoſci; jam ſenuiſſe, at juvenem fuiſſe ſtrenuum. Sed, ut video inquit, nil placet ſine fructu; juvenem amâſti, ſenem odiſti. Amâſti prædabundum, odiſti tardum, edentulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim juvenem frugis causâ dilexiſti; ſenem fructuoſæ juventutis gratia diligeres.

MOR. *Rectè canis, nam teſte Naſone,*

Nil, niſi quod prodeſt charum eſt: En! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla eſt memoria, futuri autem gratia non magna, præſentis commoda ſumma.

Turpe quidem dictu; ſed ſi modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlva inſolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cum obſiſteret palus, ſtetêre anxii, utrinque comprehenſi periculis. Quódque majoris eſſet incitamentem timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac diſertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus eſt: Corporum quidem agilitas nobis eſt, ſed animus deeſt. Hoc periculum turbinis non fugiendum, ſed eſt contemnendum.

MOR. *Omni in re opus eſt animo. Jacet virtus ſine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis eſt.*

De Hædo & Lupo.

CApra, cum eſſet paſtum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipſa. Lupus qui id procul audierat, poſt matris diſceſſum pulſat fores: voce capriſſat, jubens recludi. Hœdus dolum præſentiens, Non aperio, inquit: nam etſi vox capriſſat, tamen equidem par rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipſis eſt utile, & juvenem ſeni decet auſcultare.*

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inſcia, tamen ob lupi præſentiam ſpondet ſe daturum. Dicitur ſolutioni dies; adeſt: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiſerat, excuſat, factum id metu, et præſentiâ lupi; Votum extortum non eſſe ſervandum.

MOR. *Sententia juris eſt*, Vim vi repellere licet. *Ex hâc fabula, nova quidem naſcitur*, Fraudem fraudi retellere licet.

De

De Ruſtico & Angui.

RUſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, beſtiam petit ſecuri. Evadit ille non ſine vulnere, Poſtea ruſticus deveniens ad pauperatatem, ratus eſt id infortunii propter anguis injuriam ſibi accidere. Igitur ſupplicat angui, ut redeat. Ille ait, Ignoſcere, ſed redire nolle; neque fore ſecurum cum ruſtico, cui tanta ſit domi ſecuris; livorem vulneris deſiiſſe, ſupereſſe tamen memoriam.

MOR. *Et, qui ſemel fidem ſolvet, iterum habere fidem vix eſt tutum. Injuriam quidem condonare, id ſanè miſericordia eſt: cavare autem ſibi, & decet, & prudentiæ eſt.*

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opſonium in menſam effundit; quod, cum liquidum eſſet, ciconiâ fruſtrâ roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit eluſa avis; pudétque pigétque, injuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenum opſonii, quod quidem vas cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ opſonium licuit, videre, & eſurire, guſtare non licuit: Ciconia roſtro facile exhauſit.

MOR. *Riſus riſum, jocus & jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & Capite picto.

LUpus in officina ſculptoris caput humanum repertum verſat: miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſus. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multum, ſed ſenſus nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutrâ carendum eſt, præſtat externâ, quàm internâ careas. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eo ſit odioſor, quo formoſior.*

De

De Graculo.

GRaculos ornavit ſe plumis pavonis. Deinde pulchellus ſibi viſus, faſtidito genere ſuo, contulit ſe ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, ſtolidam avem coloribus mudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat, de corniculâ. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: poſtea autem, cum unaquæque avium ſuam plumam decerpſiſſet, ridiculam fuiſſe.

Ne ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum.
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimiùs; qui cum his vivunt, qui & ditiores ſunt & magis nobiles; quare ſæpè inopes fiunt, & ſunt ludibrio. Probè Juvenalis monet*---E cœlo deſcendit γνῶθι σεαυτὸν, *hoc eſt*, Noſce teipſum.

De Muſca & formica.

MUſca altercabatur cum formicâ: ſe nobilem, illam ignobilem; ſe volitare, illam repere; ſe verſari in tectis regum, illam in cavernis latere, ſegetem rodere; aquam bibere; ſplendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nanciſci. E regione, formica ſe ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem: ſapere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtillos & vina; atque hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenuâ opera nanciſci: porro formicam lætam eſſe & tutam, charam omnibus, examplar denique laboris; muſcam anxiam, cum periculo eſſe cunctis infeſtam, cunctis inviſam, exemplar denique ſegnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſurituram, aut certè morituram.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet. Muſca ſi benè dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.*

De

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: nihil enim eſſe ranam ad bovem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natus; crepes licet mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuiſſet, crepuit.

MOR. Cuique ſua dos eſt. *Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat, nec invideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo; Carens autem præ ſenectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum ſe profitetur; verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem; orat ut inſpiciens ſentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & ſe continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Pretium*, inquit *ob ſtultitiam fero*; & is jure effugit; dolus enim dolo ultus eſt.

MOR. *Odio digna eſt ſimulatio, & ſimulatione capienda. Non eſt timendus hoſtis, qui hoſtem præ ſe fert; ſed qui, cùm hoſtis ſit, benevolentiam ſimulat, is demum timendus eſt, & odio digniſſimus.*

De Equo & Aſino.

EQuus, phaleris ſellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onuſtus aſellus forte obſtabat. Equus irâ fremebundus, & *frena ferox ſpumantia mandens*: Quid, inquit, tarde, ignave, obſiſtis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Aſellus contrà rudere non auſus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & curſum intendenti crepat inguen,

inguen. Tum curſui & oſtentui inutilis, ornamentis ſpoleatur; deinde carrario venditur. Poſtea cum carro venientem videt aſellus, et affatur, Heus bone vir, quid iſtuc ornati eſt? ubi aurata ſella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, neceſſe fuit evenire ſuperbienti.

MOR. *Plerique in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores, nec modeſtiæ: Sed quia proſperitate inſoleſcunt, adverſitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim eſſe cautos: etenim ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunii eſſe, fuiſſe felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis quos ipſi contempſere: & illudent eis ii, quos ipſi riſere.*

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque ſpes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Veſpertilio autem, relictis ſociis, deficit ad hoſtes, vincunt aves duce & auſpiſe aquilâ. Transfugam verò veſpertilionem damnant, uti ne ad avis unquam illi ſit reditio, uti ne luci unquam ſit volatus. Hæc cauſa veſpertilioni eſt, ut non niſi noctu volet.

MOR. *Qui cum ſociis adverſitatis & periculi particeps eſſe renuit, proſperitatis & ſalutatis expers erit.*

De Lupi & Vulpe.

LUpus, cum prædæ ſatis eſſet, in otio degebat. Accedit vulpecula: Sciſcitatur otii cauſam. Senſit lupus inſidias fieri ſuis epulis; ſimulat morbum eſſe cauſam: orat vulpeculam deprecatum ire deos; Illa, dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorem, monet patere latebras lupi: hoſtem enim ſecurum poſſe inopinato opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat. Illa, potitur antro & præda: Sed fuit ille breve ſceleris ſui gaudium: nam, non ita multo poſt, idem paſtor & ipſam capit.

MOR. *Fœda res invidia eſt, & ipſi interdum autori quoque perniciosa: Flaccus Epiſtolarum lib.* 1.

Invidus alterius rebus macreſcit opimis.

Invidia

Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua, ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus *ocior pilis, & agente nimbos ocior Euro.* Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſam ſylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda eſſet canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opus excellentiam & honorum celſitudinem quærimus; in his beatitudinem ſit am opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchrè id ſignificant Lyricus ille noſter,*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriúntque ſummos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subridens lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere ſoleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuas, non ille, ſed tibi nocueris.*

De Lupis & Agnis.

LUpis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, ovem canem cohortem dedere. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdúſque ſolutum calmitant, ovéſque earum præſidio deſtitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuerit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit: fortaſſe & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio aggrediatur.*

De Sylva & Ruſtico.

QUo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus aptatâ ſecuri, cœpit ardores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò, pœnituit ſylvam ſuæ felicitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. *De quo benè mereris vide. Multa fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.*

De Membris & Ventre.

PEs & manus ventrem olim incuſarunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille ſemel atque iterum: Negant tamen manus alimentum. Exhauſto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſum eſſe: verùm id ſerò. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncta artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas humana.* Membrum eget membro; amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis tuentur. Unicum & ſummum præſidium, complurium amicitia eſt.*

De Simia & Vulpecula.

SImia Vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet ad tegendas nates; illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe male humum cauda ſuâ verri, quam ſimiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperflua beet egenos.*

De

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit ſe in ſtabulum boves erat, at in præſepi latitare liceat. Boves tutum eſſe negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille ſecurum ſe eſſe ait, modò nè ipſi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Geſtire cervus & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & conſilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa eſt) fallere: ſed ut herum (qui Argus eſt) lateas, *Hic Labor, hoc opus eſt.* Mox deinde introgeditur herus; qui, ut ſervi negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cervi deprehendit ſub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, ferum concludunt, capiunt.

MOR. *In adverſis rebus & periculis latebræ difficiles ſunt inventu: aut quia miſeros, ut clepit, fortuna exagitat; aut quia ipſi, metu impediti, & inopes conſilii ſemet imprudentia proſunt.*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabar, viſebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epiſtolâ, quæ venire admoneat; gratiſſimam rem ægroto fore ejus unios præſentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidem amiciſſimum eſſe vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum eſſe, & decumbere, ut etiamſi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Reſcribit vulpecula, Optare ſe ut leo convaleſcat: idque oraturam ſuperos; cœterum minime viſuram; terreri enim ſe veſtigiis. Quæ quidem veſtigia cum omnia ſint antro leonis adverſa, & nulla averſa, eam rem indicium eſſe, multum quidem animalium introiiſſe, ſed exiiſſe nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Reſpondit, referam: Quia me veſtigia terrent
Omnia te adverſum ſpectantia nulla retrorſum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, ſæpe tibi dabuntur verba. Capienda eſt conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa ſunt judicanda.*

De Vulpecula & Muſtela.

VUlpeculâ longâ inediâ tenuis, ſorte per anguſtiorem rimam, ad cumeram frumenti repſit, in qua cum probè paſta fuit, deinde rurſus tentantem egredi, diſtentus impedit venter. Muſtela luctantem procul contemplata, tandem monet, ſi exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos eſſe atque alacres, vacuos curis, expertes animi moleſtiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœſtos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi moleſtiis obrutos. Hanc fabellam ſic Horatius canit, lib.* 1. *Epiſt.* 7.

Forte per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cumeram frumenti; paſtáque rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra ſubiſti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulſus tandem è paſcuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; deſcendit in campum: victus ante jam fit victor. Sed tamen hoſte victo, & ſub jugum miſſo, ipſe victor neceſſe eſt ſerviat homini. Equitem fert dorſo, frænum ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & induſtriam victa, ſæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis ſervire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenet modum, nec (juſto quidem avaritiæ ſupplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius lib.* 1. *Epiſtolarum, Epiſt.* 10.

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænúmque recepit.
Sed, poſtquam victor violens diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo neſciat uti.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ,
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adoleſcentibus.

ADoleſcentes duo obſonium apud coquum ſeſe emptu-ros ſimulant. Coquo alias res agente, carnem alter ê caniſtro ſurripit: dat ſocio ut ſub veſte occulat. Coquus ſubreptam ſibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per Jovem nihil habere; is vero qui habit, nil ſe abſtuliſſe identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; ſed is inſpexit, is ſcit per quem jurâſtis.

MOR. *Si quid peccavimus, id ſtatem non ſciunt homines; at Deus omma videt, qui ſedit ſuper cælos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſius prudentiuſque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abſtuliſſet in pedes ſeſe continuò, quantum potuit, conjecit. Lanius, jactura rei perculſus, primum tacuit: deinde animum recipiens, ſic procul acclamavit; O furaciſſime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: poſthac autem cautius obſervaberis.

MOR. *Hæc fabula ſignificat pleroſque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accerſuntur, rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falſis teſtimoniis opprimi quam plurimos, tum nemo neſcit, cum hæc quam optimè docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGno comitante caprum lupus fit obviam : rogitat cur relictâ matre olidum potiùs ſequatur hircum, ſuadétque ut ad diſtenta lacte matris ubera rédeat ; ſperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commiſit : huic ſumma cura ſervándi data eſt ; parenti potius quàm tibi obſequendum, qui me ſeducere iſtis dictis poſtulas, ſubductum mox diſcerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodeſſe, ſibi interim conſulunt.*

De Adoleſcente & Cato.

CUm adoleſcens quidam in deliciis amoribúſque uſurpaſſet catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in feminam transfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantem Venus : fit metamorphoſis, quæ adoleſcenti miſerè amanti perplacuit ; nempe tota ſucci plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multo poſt, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutaſſet & mores, per impluvium immittit muſculum. Ibi riſu prorſus atque lodo res digna accidit. Conſpectam illico beſtiolam inſequitur muliercula. Venus, indignans feminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibúſque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus ; & cauda eſt mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimiſque difficile eſt, aſſueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furcâ licet, uſque recurret.

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adoleſcentulos, iique inter ſe diſcordes fuêre : quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appoſito faſciculo, jubet ſingulos brevi circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditque ſingulis virgulam : quam, cum pro ſuis quiſque viriculis facile frangeret ; O, inquit, filioli, ſic concordes vos vincere poterit nemo : Sed ſi mutuis volueritis ſævire vulneribus,

vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

MOR. *Docet hic Apologus*, Concordiâ parvas res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.

De Ruſtico & Equo.

RUſticus equum vacuum, aſinúmque ſarcinulis egregiè onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus, equum, ſibi onera ut adjuvet, orat, ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miſerum! inquit, merito meo ſic nunc excrucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppreſſis ſubveniamus amicis.* Ortûs noſtri (*inquit Plato*) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FUllonem invitabat carbonarius, ut ſecum in unis ædibus habitaret. Fullo, non eſt, inquit, mi homo, iſtud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo eſt.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur, ſceleratorum hominum conſortium, velut peſtem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem ſodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quiſque evadit, ut ii quibuſcum verſatur.

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altiſſima arbore palumbum: adproperat: denique inſidias molitur: premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviſo exanimatus malo, Me miſerum! inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hoſtibus capitur; adducitur. Trepidare ille; ſupplicare ut parcant innoxio; ſe, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam geſtaverit, hominum nè potuiſſe quidem occidere, nedum voluiſſe. Illi contra murmure tum ſævo, tum verberibus intonant. Nihil agis, ſcelus, maximè noces, atque nunc hîc trucidabere; quod, cùm ipſe (ut faeris) ſis rei militaris imperitus, cornu iſto tuo alicrum excitas evibráſque animos.

MOR. *Graviſſime peccant nonnulli, qui ad mala alioqui ſatis promis principibus, ut inique agant, conſulunt, atque hujuſmodi quædam ad illorum aures eccinunt: Quod etiam dubitas? An te principem eſſe oblitus es? Annon tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud poteſt, qui ipſis etiam dominaris legibus. Tui nihil poſſident, quod tuum non ſit. Tu potes & ſervare & perdere. Tibi fas eſt, opibus dignitateque augere quem viſum ſit. Fas eſt ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honeſtiſſimum faturum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in ſylva fortè fortuna fit obviam, ſalutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem ſibi demulcet, de menſa paſcor herili nitidiſſima, nunquam ſub dio dormito, tum univerſæ familiæ non dici poteſt quam ſim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es feliciſſimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam commorari & mihi liceat! nullum me animantium eſſet uſpiam fortunatius. Canis, novi ſtatûs cupidiſſimum videns lupum, effecturum ſe pollicetur, ut hæret in parte aliqua apud herum, modo de priſtina ferocia aliquid remittere, & ſervitutem ſervire velit. Stat ſententia: Lupo libitum eſt deambulare ad villam: ſermones edunt in itinere prorſus jucundiſſimos. Poſtea, vero cùm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid ſibi vult, inquit,

inquit, ô canis, tuæ iſthæc prorſus depilata cervix ? Solebam, inquit ille, ferocitulus noris pariter & ignotis allatrare, obmorderéque nonnunquam : Id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus; prohibens etiam ne quem præter fuerem lupúmque adorirer : ego ſic vapulando victus ſum, & mitior factus; hócque genialis ſævitiæ ſervavi ſignum : Lupis hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo, Vale igitur, ô canis, cum tuâ iſthac ſervitute : mihi potior eſt libertas.

MOR. *Optabilius eſt humili caſa dominum eſſe, & panem atrum vorare, quàm in ampliſſima regia opiparis menſis frui, & obnixum trepidúmque degere : nam libertas ſublimi exulat aula ; ubi accipienda venit, & muſſi tanda injuria eſt.*

De Agricola & Canibus.

AGricola, cum ruri pluſculos hyemâſſet dies, cæpit tandem neceſſariarum rerum penuriâ laborare : interficit oves, mox & capellas; poſtremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ penè exhauſtum corpuſculum ſuſtentet. Id videntes canes, ſalutem fugâ quærere conſtituunt; ſeſe enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere ruſtico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam demum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumaniſſimi ſunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabantur, ut vel ſervos infortunio, malo, & damno libenter mactent.*

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ leonis immanitatem inſuetam habebat, ſemel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtuliſſet ſeſe obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidentur illum adierit ſalutaveritque.

MOR. *Omnes nos conſuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aſpicere vix auſi fuimus.*

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles foràs excurrebat : ab aquilâ comprehenſa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut

captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquilâ nacta Prædam, ad pullos ſubvolat. Vulpes, correptâ face, quaſi illius munitiones incendio abſumptura eſſet, inſequitur. Cum jam arborem conſcendiſſet, Et ipſa nunc te, inquit, tuóſque, ſi potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvíſque liberis; tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per* aquilam, *potentis atque audacis animi homines intellige*; *per* vulpem, *pauperculos, quos calumniis premere, contumeliiſque afficere divitibus æque ſtudium eſt. Verum, quando eſt ſua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probè ulciſcuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anſeribúſque ſata depaſcentibus, laqueum prætendit ruſticus: capiunter grues, capiuntur anſeres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem ſeſe clamitans, & nec gruem nec anſerem eſſe, ſed avium omnium optimam, quippe quæ parenti ſedulo ſemper inſervire, cundémque ſenio confectum alere conſueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum naſcentibus poſtquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris ſe adjungit ſocium, pari pœna plectuntur.*

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non ſatis autem habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit, obſtreperam eſſe avem dictitans, ut pote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille ſe innocentem ait, cum ſic excitet ad opera mortales. Catus, interea intonat, Nihil agis, ſceleſte; cum matre rem habese nec à ſorore abſtines. Id gallus quoque cùm expurgar niteretur; Nec hoc, inquit, perſeverantius ſæviens catus, quicquam faciet; tu mihi hodie diſcerperis.

MOR. *Vetus dictum eſſe ait Guliel. Gaudanus*, Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Malus, ſi libitum fuerit, quo jure, quaque injuria, te præcipitem dabit.*

De

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves paſcebat, atque per jocum térque quatérque lupum adeſſe clamitans, agricolas undique exciebat. Illi ſæpiùs illuſi ſerio auxilium implorranti dum non ſubveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri conſueverit quiſpiam, huic, ſi quando verum narrare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori Apologo finitimus eſt ille apud. Horat. lib. 2. Epiſt. 1. de Plano ſcurra jocus.*

Nec ſemel irriſus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per ſanctam juratas dicat Oſirim,
Credite, non ludo, crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editiſſimâ in agni tergum devolat aquila: videns id corvus, imitari, velut ſimia, geſtit aquilam: in arietis vellus ſe dimittit, dimiſſus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehenſus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, ſed ſua ſe quiſque virtute æſtimet.* Tuto te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod poſſis.

De Cane invido & Bove.

PRæſepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut eomedat. Ille ſeſe ſurrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua iſthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno veſceris, nec me veſci ſinis.

MOR. *Eo ſunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipſi mentis inopia aſſequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorſo cornicula. Ovis, Cani, inquit, ſi ſic obſtrepere, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus inſultem, placidis moleſta, ſævis amica.

MOR. *Impotenti & ſincero perpetuo eſt cum malis parata certatio. Illiditur ſolo innocentiſſimus quiſque: nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obſtrepit nemo.*

De

De Pavone & Luſcinia.

PAvo, apud ſummi Jovis ſororem & conjugem Junonem queritur, luſciniam ſuave cantillare; ſe ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos ſua à diis cuique: luſcinia cantu, tu plumis longe ſuperas: unumquemque ſua ſorte decet eſſe contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, gratio ſumamus animo, neque majora quæramus.* Superi temere agunt nihil.

De Muſtela ſenicula & Muribus.

MUſtela, præ ſenio viribus carens, mures jam, ita ut ſolet, inſequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum ſe illatebrat, ſic ſperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam eſitare dum cupiunt, ad unum omnes à muſtelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quiſpiam deſtitutus fuerit, ingenio opus eſt. Lyſander Lacedæmoniis ſubinde dicere ſolebat, Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam aſſumendum eſſe. Quod ſi lucidiu dixeris,* Ubi virtus non ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUſticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, ſapidiſſima quotannis legebat poma: hero lecta donabit urbano: qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad ſeſe tranſtulit. Ea veterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patrifamilias nuntiaretur; Heu! difficile eſt, inquit, annoſam tranſplantare arborem: ſatis ſuperque fuerat (ſi frænos meæ noviſſem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam ſic Mantuanus cecinit:

Ruſticus ex malo dulciſſima poma legebat,
Unde dare urbano dona ſolebat hero.
At herus, illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, tranſlata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! malæ tranſfertur, ſenio cum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma ſatis. MOR.

MOR. Qui nimium ſapiunt, atque inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt: cohibet qui ſua vota, ſapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem viſus leo, profilit: ſubſtitit non ſine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, depoſito metu adproperans, beſtiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guiliel. Gaudano verſa Fabula de partu mentium.*

De Formica.

SItiens, venit ad fontem ut biberet formica, incidit fortè in puteum, optitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba: ramum conſcendens, formica ſervatur. Adeſt, columbam ut capiat, auceps: non ſinit formica: aucupis pedem arripit mordicus; avolat columba.

MOR. *Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam eſſe gratiam.*

De Pavone & Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, optabat ſibi dari regem. Pavo ſe imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia eſſet famoſiſſimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, ſi, te imperante, aquila nos perſtrenue, ut ſolet, inſequi cœperit, quò illum modo abiges? quo nos pacto ſervabis?

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum; ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, niſi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad ſenectutem, aut per brevem eſt habiturus ſenectutem.*

De

De Leone & aliis.

LEo asinus, vulpes eunt venatum; capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Postea vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cum leoni longe optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, a quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hædo & Lupo.

EFeneſtra proſpectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis inceſſere audebat. Cui Lupus, Non tu, ait, ſceleſte, mihi convitiaris, ſed locus.

MOR. *Et tempus & locus ſemper audaciam addunt homini.*

De Aſino.

ASinus, de hortulani ſævitia quereus, Jovi ſupplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota aſini: dat tegularium: apud quem cum tegulas gravioráque tergo vectaret onera, acceſſit rurſus ad Jovem: orat dari qui mitior ſit. Ridere Jupiter. Ille tamen non deſtitit inſtare, & orare, uſque adeo donec perpellerit. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit aſellus, me miſerum, inquit, qui, dum nullo ſum contentus domino, in eum incederim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præſentia ſunt, & nova, appetimus, quæ (ut dici ſolet)* veteribus non ſunt potiora.

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam luceſceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tedio, gallum obtruncant, ſperantes, jam necato illo, in medio ſeſe dies dormituras: ſed hæc ſpes miſeras fruſtrata eſt. Hera enim, ut interemptum gallum reſcivit; intempeſtâ deinceps nocte ſurgere jubet.

MOR.

MOR. *Non pauci, gravius malum dum ſtudent evitare, in alterum diverſum incidunt. Pervulgatum eſt:*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdin.

De Aſino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quòd pinguis eſſet, & in otio degeret; ſe verò infelicem dicebat, quod macilentus eſſet, & ſtrigoſus, quotidiéque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò poſt ad arma conclamatum eſt. Tum equus, *Non equidem derſo, non frænum reppulit ore*, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magnas diis gratias agebat, quod non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

MOR. *Miſeri ſunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non conſiderans, in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

EDitâ rupe ambulantem capram fortè conſpicatus leo, monet, ut potiùs in viridem pratum deſcendat. Capra Facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, ſed ut tu habeas quod voras famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.*

De Vulture aliiſque Avibus.

ANnuum ſe natalem celebrare adſimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plauſu favoribúſque accipit, deceptas laniat vultur.

MOR. *Non ſunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè ſe facere velle ſimulant. Hinc Ovidius*, Melle ſub Hyblæo ſæpe venena latent.

De Anſeribus.

ANſeres una cum gruibus agrum vaſtabant; quibus auditis, ruſtici protinùs in illos feruntur. Ruſticos conſpicatæ avolant grues; capiuntur anſeres, qui impediti corporis onere, ſubvolare non poterant. MOR.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops: at dives servit, captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quam usui.*

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animalium. Concurrunt ad Jovem undique, aderat jam alitum pecudúmque genus, inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, a risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipsè profusè admodum risit. Ibi continuo simia Ipsa, Imo, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos, magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ,

ADRIANO BARLANDO.

INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinísque jactationem vanam nihil mirata, sic respondet: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

De

De Piſcatore & Piſciculo.

PIſcator, jacto in aquam hamo cibis illito, piſciculum eduxit. Orat obſecrátque captivus, ſe minutulum abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea majore potiatur. Piſcator, *Ego*, inquit, *ſpem pretio non emam*; quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut, quicquid poſſem, mallem auferre potius in præſentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum ſpe unquam amittamus.* Quid enim ſtultius, *ut eſt apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere.

De Formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad ſolem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æſtate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Reſpondet illa, ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, Si, ait, cantare ſoles, meritò nunc eſuris.

MOR. *Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus.* Per hyemem, *ſenectutem intellige*; *per* æſtatem, *adoleſcentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terreat, ſed immanem metuo leonem; qui niſi tergo hæreret meo, jam ſcires, non ita parvam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

MOR. *Calamitoſis non eſt addenda calamitas.* Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

ANIANI FABULÆ

A

GULIELMO HARMANNO

[D. Auguſtini Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupis id forte audit; ſpe cibi manet ad fores. Puer tandem fileſcit, obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi ſit præda, ſciſcitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data ſunt. Puerum plorantem abjicere minibatur nutrix, at fefellit.

MOR. *Fœminæ non eſt adhibenda fides.*

De Teſtudine & Aquila.

CEperat teſtudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas mari rubri. Suſtulit eam aquila. Poſcit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ita teſtudo, quæ concupiit videre aſtra, in aſtris vitam reliquit.

MOR. *Tua ſorte ſis contentus. Fuere nonnulli, qui, ſi manſiſſent humiles, poterant eſſe tuti; facti ſublimes, inciderunt in pericula.*

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorſum ut eat Filius reſpondet, Mater, *I præ, ſequar.*

MOR. *Nullum reprehenderis vitii, cujus ipſe queas reprehendi.*

De Sole & Aquilone.

SOl & aquilo certant uter ſit fortior. Conventum eſt experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſono nimbo viatorem aggreditur. At ille non deſiſtit, amictum gradiendo duplicans

cans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radiis. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit: ita soli contingit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De Asino.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua; greges armentaque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit: imò cùm rugitu suo incurrit. As herus prehensis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probè novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse similes: non doctum, cùm sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De Ranâ & Vulpe.

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se neè Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsum. Sic illusit vulpes; est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultitiæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.*

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens eum ne erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR, *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo.

CAmelus, ſui pœnitens querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris animalibus, Orat Jovem donare ſibi cornua. Ridet Jupiter ſtultitiam cameli: nec modo votum negat, verum & auriculas beſtiæ decurtat.

MOR. *Sit quiſquæ fortunâ contentus ſuâ. Etenim multi ortunam ſecuti meliorem, incurrere pejorem.*

De duobus Amicis & Urſo.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere urſus. Unus, arbore conſcenſa, periculum evitat: Alter, cum ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, urſus, qui mortuis parcit, ratus cadaver eſſe, innocuus diſcedit. Percunctante poſtea ſocio quidnam beſtia dixiſſet jacenti in aurem: hoc monuiſſe, ait, Ne unquam cum illiuſmodi amicis iter facerem.

MOR. Rare avis in terris, nigróque ſimillima cygno, *fides eſt. Verum amicum res adverſæ & pericula deſignant.*

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Boreâ: dum male obſervat capillatum galerum, ſubitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipſe ridet. Quid novi eſt, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit Eques, qui non eſt indignatus, ſed cum ridentibus riſit.* Socrates *verò cum accepiſſet in foro alapam, hoc modo reſpondit,* Moleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis.

DUæ ollæ fletêre in ripâ: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ colliſionem metuenti reſpondet ærea, nè quid timeat: Seſe enim ne collidantur ſatis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrum-

utrumque fiet periculo, Quare certum eſt à te ſeparari.

MOR. *Satius eſt vivere cum ſocio pari, quam cum potentiori. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.*

De Ruſtico & Fortuna.

RUſticus, cum araret, offendebat in ſulcis theſaurum. Gratias agit telluri, qui hunc edidiſſet. Fortuna videns nihil honoris haberi ſibi, ità eſt ſecum locuta, Theſauro reperto ſtolidus mihi non eſt gratus; at eo ipſo theſauro poſteà amiſſo, me primam ominum votis & clamore ſolicitabat.

MOR. *Beneficio accepto, grati ſimus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna eſt etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus; venit ad ſpeluncam, quærens latibulum. Intranti occurſat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm ſi abierat, quem fugio, quantum à viribus tauri diſtet caper, tum ſenties.

MOR. *Qui neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certè non vocendum,* caper *eſt. Quiſquis enim à miſerorum injuriis non temperaverit, ſi (ut eſt Fortuna mutabilis) è miſeriis redierit felicitas, nimirum nocuiſſe miſeris eum pœnitebit.*

De Simia & ejus Prole.

OMnes animantes ſuo conſpectui Jupiter adeſſe juſſerat, cujuſnam ſoboles eſſet pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant piſces. Omnium poſtrema feſtinat ſimia, trahens ſecum ſuam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cuncti s ridentibus, ſic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria; meo tamen judicio, hic meus natus eſt bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Jupiter.

MOR. *Et nos & noſtra nobis placent. Sed de nobis & de noſtris factis aliorum ſit judicium, ne, ſi ipſi judicemus, cum ſimia rideamur.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unâ cœnant. Pavo ſe jactat, caudam oſtentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formoſis eſſe pennis: ſe tamen, dum vix tectis ſupervolat pavo, animoſo volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempſerit. Sua cuique dos, ſua cuique eſt virtus. Qui tua virtute caret, forſan habet quâ cureas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dúmque fluitat, hæret fortè ramis ſuis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine ſtare incolumem. Hæc reſpondet, cedendo & declinando ſe eſſe tutum, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum eſſe quod quercus exciderit, quæ non cedere, ſed reſiſtere concupivit.

MOR. *Potentiori ne reſiſtas, ſed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundiſſimus Poetarum Virgilius,*

Nate deâ, quo fata trahunt retrahúntque, ſequamur:
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris Jubet omnes feras abſiſtere, ſeſe unum ait bellum conſecturam. Pergit venator jàculari. Tigris oppidò ſauciatur. Fugientem è prælio, telúmque extrahentem percontatur vulpes, quiſnam valentem belluam tam valdè vulnerâſſet? Reſpondet, ſe authorem vulneris haud nôſſe: verum ex vulneris magnitudine capere ſe conjecturam, aliquem fuiſſe verum.

MOR. *Fortes plerunque ſunt temerarii, & ars vim, ingenium fortitudinem ſuperat.*

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipſorum eſſe ſalutem, & commune periculum. Vidit leo ſimul paſcentes; etſi eſuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

MOR.

MOR. *Concordiâ nihil eſt firmius: Diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies deſpicere dumos: jactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum velo ſtare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum, Tu ſane, abies, tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verùm nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quam velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem!

MOR. *Et ſummæ fortunæ ſuæ inſunt mala, & humili ſortunæ ſuæ bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta; illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

--------Ceſſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriúntque ſummos
Fulmina montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

SUbductus hamo piſciculus, orat piſcatorem ſe dimittat, Ait mode ſe à matre luſam: atque menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum juvare: Si dimittat, poſtea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piſcator negat ſe dimiſſurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio; quid ſim habiturus, neſcio: *Ego ſpem pretio non emam.*

MOR. *Certum præſtat incerto, præſens futuro; et ſi non nunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.*

De Alite & Pullis ejus.

ALes poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occaſione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandaſſe vicinis. Reſpondet nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut ſit ſecuri. Tertio, ut audivit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare; Jam, inquit, tempus eſt ut fugiamus, Vicinos & amicos non timui, quia no venturos ſcivi; Timeo dominum, illi enim res cordi eſt. MOR.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique ſumus, quod ſi quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, ſed cures ipſe.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis ſatisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiiſſet alter, idipſum alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cùm nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit ſocius. Porrò invidus hoc petit, ut ipſe uno privetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque.

MOR. *Avaritiam quid poteſt ſatiare? Invidiâ verò dementius eſt nihil; quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendere dumoſâ de rupe capellam. Suadet deſcendere, aut in campo thymum ſalicéſque carpat. Recuſat capella deſcendere; verba quidem ejus haud ſinè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid ſuadeat. Multi ſuadent utilia, non tibi ſed ſibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: ſed erat urna profundior quam ut poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ ſcrupulos injectat: hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & conſilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum ventatore. Suam præferit fortitudinem hominis fortitudini. Poſt longa jurgia venator ducit leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe indicii. Homines enim ſculpere quod vellent, ait, quod ſi & leones forent artifices, jam virum ſculptum ſub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *Quiſque quoad poteſt, & dicit & facit quod ſuæ arti & cauſæ putat prodeſſe.*

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi, puer dicit, rupto fune incidiſſe in aquas urnam auri. Homo exuit ſe, inſilit in puteum, quærit; vaſe non invento, conſcendit, atque ibi nec puerum, nec ſuam invenit tunicam. Puer quippe ſublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere ſolent.*

De Ruſtico & Juvenco.

ERat ruſtico juvencus vinculi omníſque jugi impatiens. Homo aſtutulus beſtiæ reſecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui ſed aratro, nè, ut ſolet, herum pulſaret calcibus. Stivam ipſe tenet gaudens induſtriâ effeciſſe, ut jam foret tutus, & à cornibus, & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus ſubinde reſiſtens ſpargendo pedibus, os capútque ruſtici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli ſic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo conſilio tractari.*

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim eſt habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miſeratus, ducit in antrum ſuum, fovit igne. Spirantem autem in manus percontatur cauſam: qui reſpondens, Ut calefiant, inquit: Poſtea cum accumberent, ſufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigeſcat, inquit. Tunc continuò ſatyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo ſit antro, cui tam diverſum eſt os.

MOR. *Cave ſit in tuo convictu homo duplici ore, quique in ſermone eſt Proteus.*

De Apro & Ruſtico.

APro veſtanti ſegetes ruſticus præcîdit auriculam; iterum deprehenſo præcîdit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem deſtinatum

ſtinatum lautitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos, Villicus reſpondet, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties rediiſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitia ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt adeo excors vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.*

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt: irridet eum mus, Quia, inquit, robuſtus es, ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. *Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dixerim,* **Let no man be to heedleſs of his Enemy.** *Latinè ſic,* Non ſuum hoſtem flocci pendat.

De Ruſtico & Hercule.

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. *Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit.* Juva temet, *inquiunt*, ipſe tum Juvabit te Deus.

De Anſere.

FUit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula. Dominus, ut ſubitò fiet dives, anſerem jugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. *Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus, vel nimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exorcet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictans ſeſe, dum illa cantabat, laborâſſe.

MOR. *Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ atque enecat: Neglectus autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. *Solet invenire ut ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; eo, quem minùs amant, præſtant ſe ſtrenuum ac probum.*

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, otioſum: illi attritum eſſe labore collum: Denique ſe glabrum ac nitidum: illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contra; ſed brevi poſt tempore videt hunc inſoltatorem duci ad aras, ac tum hiſce verbis affatur, Quo tua mollis vita pervenit? Securum iſtud otium rediit ad ſecurim. Jam ſaltem (ut opinor) potius ſuades mihi laborem, qui me tuetur, quam otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. *Ad vitam rectè gerendam, opus eſt labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, ſuarum rerum, quem nolet, ſortietur exitum.*

De

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miſer exhauſtus inediâ percurris ſylvas & devia? Me ſpecta pinguem ac nitidum, atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; ſed habes, ſtolide, etiam vincula. Tu ſervus eſto, qui ſervire potes: ego quidem ſum liber, nec ſervire volo.

MOR. *Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.*

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus in mare, ubi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; ait, Tunc fore judicium nobilitatis, ſi cum phocâ captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & jactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.*

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui dictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus, deſpectis, intumeſcebat. Accidit ad hunc vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi vero ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. *Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLO-

APOLOGI

Ex Chiliadibus Adagiorum *ERASMI* deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; reſpondet vulpes, Sibi id dedecoris in animo eſſe, quod illi incute.

MOR. *Neque verò paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quam cute verſicolore.*

De Vulpe & Fele.

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret ſibi varias eſſe techinas, adeo ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem reſponderet, ſibi unicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis: Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſilit, cûm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam unicum conſilium, modò id ſit verum & efficax, quam plures dolos conſiliáque frivola.*

De Rege & Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot ſimias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accidet, Ità nec aliud actus humanos aut melius aut libentius imitatur. Artem itaque ſalutandi protinus edoctæ ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac perſonatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat ſpectaculum: donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam, nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium adjecit.

cit. Ibi ſtatim ſimiæ ſimulatque nuces vidiſſent, oblitæ chorcæ, id eſſe cœperunt, quod antea fuerant: ac repente è ſaltatricibus in ſimias redierunt; contritiſque perſonis, dilaceratiſque veſtibus, pro nucibus inter ſe pugnabant, non ſine maximo ſpectatorum riſu.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Aſino & Viatoribus.

DUo quidem, cùm in diverſis locis aſinum quempiam fortè fortuna nacti eſſent, contendere inter ſe cœperunt, uter eorum uti ſuum domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, aſinus ſeſe ſubduxit, ac neuter eo potitus eſt.

MOR. *Quidam à præſentibus commodis, quibus ob inſcitiam uti neſciunt, excidunt.*

De Piſcatoribus.

PIſcatores aliquot, jacto reti, teſtudines eduxerunt. Ea cùm eſſent inter ſe partiri, neque ſufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens ſe neutiquam humanitatis gratiâ vocari, ſed ut eos faſtidio cibi ſublevaret, recuſavit, juſſitque ut ipſi ſuas teſtudines ederent quas cepiſſent.

MOR. *Nonnulli, poſteaquam inconſulte quippiam adorti ſunt, aliorum implorant auxilium, quos ſuo negotio admiſceant.*

De Aſino.

APud Cumanos aſinus quidpiam pertæſus ſervitutem, abrupto loro in ſylvam confugerat: illic fortè repertas leonis exuvias corpori applicabat ſuo, atque ita pro leone ſe gerebat, homines pariter ac feras voce caudâque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu perſonatus hic aſinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hoſpes quidem Cumas profectus, qui ſæpenumero viderat

rat & leonem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudùm, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit de vindicta quoquo pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit, ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hæc fabula, neminem, quantum vis pusillum contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani *fabula* Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, scisitatus est quid hoc sibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ, Quid ego audio? inquit. Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum

frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio eſt, cum ejuſmodi homine commune habere hoſpitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.*

Ex ſecundo Noctium Atticarum GELLII,

Apologus ÆSOPI Phrygis memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò ſapiens exiſtimatus eſt, cùm quæ utilia monitu ſuaſúque erant, non ſeverè, non imperiosè præcepit, & cenſuit, ut philoſophis mos eſt, ſed feſtivos delectabiléſque apologos commentus, res ſalubriter ac proſpicienter animadverſans, in mentes animóſque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepide atque jucundè præmonet, ſpem fiduciámque rerum quas efficere quis poſſit, haud unquam in alio, ſed in ſemetipſo habendam. Avicula, inquit, eſt parva, nomen eſt *caſſita*; habitat, nidulatúrque in ſegetibus; id fermè temporis, quo appetit meſſis, pullis jamjam plumentibus. Ea caſſita in ſementes ſortè conceſſerat tempeſtiviores: propterea frumentis flaveſcentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cum igitur ipſa iret cibum pullis quæſitum, monet eos, ut, ſi quid ibi novæ rei fieret, decederétúrve, animadverterent; idque uti ſibi, ubi rediiſſet, renunciarent. Dominus poſtea ſegetum illarum filium adoleſcentem vocat, &, Videſne, inquit, hæc ematuruiſſe, & manus jam poſtulare? Idcirco die craſtino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & rogas, ut veniant, operamque mutuam dent, & meſſem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, diſceſſit. Ubi rediit caſſita, pulli trepiduli circumſtrepere oraréque matrem, ut ſtatim jam properet, atque alium in locum ſeſe aſportet. Nam dominus, inquiunt, miſit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu

otioſos

otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: sol fervet, & sit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinésque nullos fermè tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ. avis in pastum profecta est: cognati & affines opera, quam dare rogati sunt supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capias alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus: Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus est, inquit, credendi, & abeundi, Fiet nunc proculdubio quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cuja est res: non in alio unde petitur. Atque ita cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quam ut nobis tantum ipsis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æsopi Apologum Ennius in Satyris scite admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, opere pretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Fabula

Fabula ex Lamia Politiani *deſumpta.*

AVes olim prope univerſæ noctuam adíerunt, rogarúntque eam, nè poſt hac in ædium cavis nidificaret, ſed in arborum potius ramis, atque inter frondes: ibi enim vernari ſuavius. Quin eidem quercum modo enatam, puſillam, tenellámque adhuc oſtendebant, in quâ ſcilicet molliter, ut aiebant, & ſedere ipſa aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidum poſſet. At illa facturam ſe negavit. Quin invicem conſilium dedit iis, ne arbuſculæ illi ſe crederent: laturam enim quandoque eſſe viſcum, peſtem videlicet avium. Contempſere illæ (ut ſunt leve genus & volaticum) ſapientis unius noctuæ conſilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondoſa erat; Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, laſciviunt, ſubſultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viſcum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergo repente ibi omnes pariter miſellæ; ac fruſtrà eas ſerâ pœnitentiâ ſubiit, quod ſalubre illud conſilium ſpreviſſent. Atque hoc eſſe aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quaſi ſalutant, deducunt, ſectantur, circumſidunt, circumvolitant. Etenim conſilii illius memores, admirantur eam nunc ut ſapientem, ſtipántque densâ catervâ, ut videlicet ab eâ ſapere aliquando diſcant; ſed opinor fruſtrà, imò verò etiam interdum cum magno ipſarum malo: Nam veteres illæ noctuæ reverâ ſapientes erant: nunc multæ noctuæ ſunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, oculos, & roſtrum, ſapientiam verò non habent.

MOR. *Bene monentis conſilia ne ſpernes, hæc fabula docet.*

Apologus ex ſecundo Libro Petri Crinitri, *de honeſta diſciplina deſumptus.*

SAta eſt olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento creviſſet, laſcivire incepit, & ramulos audaciùs porrigere. Jam ſerpebat in pinum, jam ſurgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & vireſcentia oſtentans. Itáque tanto faſtu atque inſolentiâ intumuit, ut pinum arborem auſa ſit aggredi. &, Vides, inquit, ut te ſupero, ut amplis foliis, ut virore præſto, & jamjam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, quæ ſenili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ità ad eam reſpondit, Ego hic multas hyemes, calores, æſtus, variáſque calamitates pervici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Jo. Ant. Campano *deſumpta.*

COrvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem ſibi prædæ fieri poſtulat, quia eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſociuſque fuiſſet. Repulſus deinde eſt à Lupis, tanquam non eos, ſed prædam cibumque ſecutus: nec minus luporum, ſi occiderentur, quàm cæterorum animalium extra fuiſſet voraturus.

MOR. *Non quid agamus ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus exiſtimabatur, in riſum atque jocum converterunt.

MOR. *Non ſemper credendum promiſſis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio *deſumptus.*

HUmani artus, cùm Ventrem otioſum viderent, ab eo diſcordârunt, & ſuum illi miniſterium negaverunt. Cùm eo pacto & ipſi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere, & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. *Magnæ res diſcordia pereunt, concordia valent.*

De Arione & Delphino fabula elegantiſſima, ex libro 16 Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque inſulâ Leſbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratiâ: Is ind- à Rege proficiſcitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam viſurus. Ubi eo venit, auréſque omnium mentéſque in utriuſque terræ urbibus demulſit; in queſtibus iſtic, & voluptatibus, amoribúſque hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copioſus, Corinthum inſtituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amicioréſque ſibi Corinthiòs delegit: Sed ii Corinthii homine accepto, navique in altum provectâ prædæ pecuniæque cupidi, ceperunt concilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraque ſua ut haberent dediſſe, vitam modò ſibi parcerent oraviſſe. Nautas precum ejus harum commiſertos eſſe illatenus, ut ei necem adferre per vim ſuis manibus temperarent, ſed impetraviſſe, ut jam ſtatim coram deſiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & ipſe omni vita perdita, id unum poſtea oravit, ut priuſquam mortem oppeteret, induere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, & canere carmen caſus illius ſui conſolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi ſubit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, ſtánſque in ſummæ puppis foro, carmen quod Orthium

dicitur

dicitur voce ſublatiſſimâ cantavit. Ad poſtrema cantus, cum fidibus ornatúque omni ſicut ſtabat, canebátque, jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periiſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnaviſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectaviſſe, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talémque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, eique rem (ſicuti acciderat) narraviſſe. Regem iſtæc parum credidiſſe, Arionem (quaſi falleret) cuſtodire juſſiſſe, nautas requiſitos, ablegato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audiſſent in eis locis, unde veniſſent, ſuper Arione. Eos dixiſſe; hominem cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, eúmq; illic bene agitare, & ſtudiis delectationibúſque urbium florere, atque in gratia pecuniáque magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum ejaculaverat, exſtitiſſe. Nautas ſtupefactos convictóſque ire inficias non quiſſe.

Mor. *Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phrocenſis Apologus lepidiſſimus.

De Aranêâ & Podagrâ.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic ſe obviam præbuit podagra, tametſi paſſibus ambiguis admodum ægrè illam aſſequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenſo, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique conſilium fuit conditionis ſuæ hoſpitem per-

vestigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatque retia: Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quò etiam cunque verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat perturbaturque. Podagra vero, mendicabuli instar, vix tamen egestosi cujuspiam tuguriolum impetrarat: in id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed præte nuibus paleis insternebatur. Atqui dicere non est hujus instituti, quam convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holoserice stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate comminiscitur: nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris, jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ commodum ab hero conspectâ (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus, excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo

ceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atque eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa nihil delicierarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea Pauperis casum ingressa telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusque incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas insidias, nullos formidat insultus: imo vero etiam jam scopis superior omnibus. Non multo post, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utriusque sententia: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domus, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametsi ad ujus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat: Alium in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantissimi & amœni ingenii fabulæ elegantissimæ, nuper perclarisi. Poetam & Philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

JAmpridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti litteratorum conjessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatus, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evasisti, ut nemo sine (mea sententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflaret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret,

unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quam ex præclaro ejus virtutis nomine proficiſci, cujus quidem vis magna & prępotens eſt. Quamobrem non poſſum profectò non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuúmque animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Si quidem omnes quas meretur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imo ad illas ipſas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam ſingularemque doctrinam, ultrò accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque ideas leporum omnium merito ſit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratia, aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta exiſtere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perſpicaciſſimeque ſententiis ſcatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicuè inſignis ejus ingenii amœnitas non abſque laude maxima redundare videtur. Quare nov vereor ut is remiſſo cujuſcunque animo peſſum eat. Abſtemioque (ab ſit invidia verbo) omnium quam jucundiſſimo detrahatur: cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re deſuturos eſſe liquido conſtabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS OCTAVIANO UBALDINO Comiti Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuóne eum nomini potiſſimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non ſine plurimis hoc neſciis, perſpicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus cum tuorum in me officiorum numerum, divinaſque virtutes tuas mecum ipſe revolverem, indignum tantis meritis, tam atque ſapientia, munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quâ non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntatem,

voluntatem, ſolet inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus ubaldus, clariſſimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opuſculum meum, De nonnullis locis obſcuris, ſuperiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & ſerena fronte ſuſcepit, ut ſuperare meritò poſſim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hic legatus, non ſolùm patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium ſtudiis clarus, & Carolus Verardus Cæſenas, Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præſtans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus urſus Ariminenſis, Juriſconſulti clariſſimi, nec minus qui humanitatis vacant ſtudiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum cenſores, cum hunc libellum legiſſent, multis me verbis ſunt ad editionem cohortati. Nam putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuiſſe cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid eſt libelli ab Abſtemio tuo; cujus mentem animumque ſi penitus poſſis inſpicere, in hac tenuitate magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum ſcribendi laborem exiſtimaret, præfatiunculam quandam præponendam cenſui, quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebuſque hujuſmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulo dedimus operam, at ſeria potius quam jocos ſapirent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum ſeſe mihi offerebant, conſulto præterii, quia nimis laſciva, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agreſtis eſſe volui, quin eas aliqua urbanitate aſpergerem, maxime ad Principem ſcribens: cum Principes, curarum mole preſſi, ſoleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appeteri.

Ejuſdem ABSTEMII Proœmium.

COgitanti mihi varia ſcriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodeſſent, cogitationes ſuas literarum mandavere memoriæ: qui apologos ſcripſere, non poſtrem[o] loco digni

esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quam philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate conditæ. Testis quidam orator Athenienſis, qui ad Athenienſes verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, & hirundo & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium perveneruntt. Hirundo quidem supervolavit, anguilla autem amnem tranavit: quod cùm dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset? Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus hac fabella dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam: unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogavitq; an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Ha meo sanguine jam plenæ parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient quæ quicquid mihi supereſt sanguinis exhaurient. Ita, O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incœpto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde ut refert Josephus, sub so per viginti annorum spatia, per duos tantum Præsides, Cratum scilicet & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populis regnum breve, *ut inquit Statius. Himi-*

rensis

renſes Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus ſui eligere volentes, Steſichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus, dicens, ſolus paſcebatur in prato: adveniente autem cervo & paſcua corrumpente, conſuluit hominem, quâ poſſet illum arte punire. Cui homo, Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorſum tuum aſcendere permiſeris. Cum huic conſilio eſſet obſecutus, cervum quidem hominis auxilio victor ebegit, ſed Non amplius hominem dorſo, non frænum depulit ore. Ita, inquit Steſichorus, viri Himerenſes, veniet: ſi Phalaridem ducem efficietis, hoſtes quidem veſtros punietis, ſed huic tyranno perpetuo ſervietis. Quibus verbis territi Himerenſes, hujuſmodi ducis eligendi conſilium depoſuere. Cum populus Romanus à Senatu ſeceſſiſſet, quod tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci poſſet, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordarunt, nec amplius illi cibum miniſtrare decreverunt: ſed cum ipſi, quæque alimenta denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam rediirunt. Eodem, inquit, modo Senatus & populus, quaſi venter & membra, alter alterius auxilio indiget, & ut diſcordiâ intereunt, ità concordiâ valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non ſolum Græci & Latini Poetæ, ut Heſiodus & Horatius, hujuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philoſophi, ut Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad inſtitutionem moralis & civilis vitæ non minimam facere arbitrati ſunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis noſtræ doctiſſimi, pancos Æſopi apologos è Græco in Latinum vertere; quos ſibi laudi, cæteris vero voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctiſſimorum virorum manibus quotidie verſantur. Non video igitur cur has componendo fabellas laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex tranſlatione conſecuti ſunt; niſi adeo invidi ſumus, ut Latinis licere non putemus, quæ Græcis eſt cum ſumma omnium laude conceſſum.

Laur.

Laur. Abſtemii Fabulæ.

De Mure in Ciſta nato.

MUsin ciſta natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus paſtus, quæ in ea ſervari ſolebant. Dum autem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quærerétque aſcenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas: quas cum guſtare cœpiſſet, Quàm ſtultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius ciſtulâ meâ eſſe credebam; Ecce quàm ſuavioribus hîc veſcor cibis!

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis ſit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores eſſe poſſumus.

De Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur.

IMpetraverat à Cerere ruſticus quidam, ut triticum abſq; ariſtis naſceretur, nè metentium triturantiumque manus læderet: quod ubi inaruit à minutis avibus depaſtum eſt. Tum ruſticus, Quàm digna, inquit, patior, qui parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate penſanda.

De Accipitre Columbam inſequente.

CUm accipiter columbam præcipiti inſequeretur volatu, villam quandam ingreſſus à ruſtico captus eſt: quem blandè, ut ſe dimitteret obſecrabat: non enim te læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conatur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas, qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare ſolebat, ut eam caperet, ſuſpenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & ſeſe jamjam perituram intelligens, Quam juſtè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves poſſe comprehendere.

Hâc monemur fabula, ne viribus majora aggrediamur.

De ruſtico amnem tranſituro.

RUſticus torrentem tranſiturus, qui ſorte imbribus excreverat quærebat vadum. Et cum primùm eam fluminis partem tentaſſet, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus; rurſus, ubi breviorem tutiorémque adinvenit, ibi majori aquarum ſtrepitu fluvius decurrebat. Tum ſecum, Quam tutiùs, inquit, clamoſis aquis quam quietis & ſilentibus vitam noſtram credere poſſumus!

Hâc admonemur fabulâ, ut minus verboſos & minaces quam quietos extimeſcamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem ſemper loco nidificaret, cum ejus pulli inde ſibi ſemper ſurriperentur: Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facilè viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

IRriſus ab accipitre cuculus, quod cum ſibi & corpore par, & colore non abſimilis eſſet, præ anguſtia animi potius vermibus terrenis, quàm ſuavibus aliarum avium carnibus, veſceretur. Vidit paucis pòſt diebus accipitrem à ruſtico, cujus columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere; Cui cuculus, Quam melius tibi, inquit, Amice, fuiſſet vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem eſſe, & magis probandam, qui ſuis rebus ſine periculo ſunt contenti, quam illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ diſcrimina.

De Aſino & Vitulo.

ASinus & vitulus cum in eodem paſcerentur prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum adventare, præſentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô ſodalis, inquit ne hoſtes nos captivos abducant. Cui aſinus, Fuge tu, inquit, quem hoſtes occidere & eſie conſueverunt; aſini nihil intereſt, cui ubique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc

Hæc Fabula ſervos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri non ſint.

De Vulpe & mulieribus gallinas edentibus.

VUlpes juxta villam quandam tranſiens, conſpexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare aſſatas alto ſilentio comedentem: ad quas converſa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me eſſent, ſi ego facerem quod vos facitis! Cui reſpondens quædam anus, Peſſima animalium, inquit, nos quæ noſtra ſunt comedimus, tu vero aliena furaris.

Hæc Fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboſcio incluſos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti ſunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, Nobiles hoſpites lauto & ſumptuoſo accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquatque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti ſeſe affligebant, dicentes, Quanto præſtitiſſet, nos macilentos eſſe!

Hæc Fabula in pauperum ſolamen conficta eſt, quorum vita tutior eſt quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui; vos vero me nutricem veſtram per ſaxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus ſuſpiriaque noſtra, & ſtimulus quo pungimur, te docere poſſunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet Fabula ne in eos excandeſcamus, qui non ſuâ ſponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, nodéſque; præter unam humilem, parvam,

vam, nodoſamque, quam ut deformem puſillamque cæteræ ludibrio habere ſolitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate ſua ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum dicebat, De te non amplius querar natura, quòd me turpem genueris, cum formoſis tam magna videam imminere diſcrimina.

Hæc Fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe deformes, cum multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo ſuaviores, quam in omni vita, emitteret ſonos, cùm potius mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia, inquit, neque quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præſentis miſeriæ præcidantur.

De Muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens conſolabatur, dicens, Ne te affligas, ne tantopere lugeas, filia; alium enim virum tibi inveni, iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modo verba parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrimas & luctus parentem interrogat an adſit juvenis ille, quam ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

Fabula indicat, quam cito defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere ſoleat.

De

De Muliere amatoris diſceſſum flente.

MUlier impudica amatorem ſuum abeuntem, quem omnibus fere rebus ſpoliaverit, multis lacrymis proſequebatur. Interrogante autem eam vicina, cur tam immoderate fleret. Non diſceſſum ejus, inquit, ſed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, ſed eorum bona à meretricibus amari.

De Muſca, quæ quadrigis inſidens, pulverem ſe excitâſſe dicebat.

QUadrigæ in ſtadio currebant, quibus muſca inſidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulſu, tum rotarum voluratione exorto, dicebat muſca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui, cum ignavi ſint, alienam tamen gloriam ſuis magnificis verbis in ſe tranſferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quam ſerpens infeſtetur.

ANguilla interrogabat ſerpentem quare, cum ſimiles eſſent, atque cognati, homines tamen ſe potiùs quam illam inſequerentur. Cui ſerpens, Quia ratò, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat, minus lædi ſolere qui ſeſe ulciſcuntur.

De Aſino, Simia, & Talpa.

COnquerenti aſino quod cornibus careret, ſimia verò quòd cauda ſibi deeſſet: Tacete, inquit talpa, cum me oculis captum videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non ſunt ſua ſorte contenti: qui ſi aliorum infortunia conſiderarent, æquiore animo tolerarent ſua

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari ſubita & atra tempeſtate deprehenſus, cæteris ejus ſociis diverſorum divorum

auxilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petitis Ante enim quàm sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se conferant, hac eminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.

PIsces adhuc vivi in sartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes; Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, ne incidamus in graviora.

De quadrupedibus societatem adversus aves cum piscibus ineuntibus

QUadrupedes, cum bellum sibi ab avibus esset inditum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus, qui cum opus sit, nobis adesse non possunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præsiò affuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem sues pecunia implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non esse

esse nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc Fabula in avaros facit, qui omni arte studeant conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscère dissimulans quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Misereſco, inquit, tibi cæterisque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quam primum enim dignitates ejusmodi estis assecuti, visum, auditumque, & cæteros sensus ità amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecuniâ arcum tibi natura concederet.

Hæc Fabula indicat minime irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum solvere non posset, dicere solebat, Quàm malè vitam meam dispo-

disposui! juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem senex desum uxori.

Hæc Fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, respondit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferris.

Hæc Fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

GLoriabatur turdus se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, si credis te cum ea posse convivere, cùm uterque vestrum diversa soleat appetere loca: tu enim frigidis, ille tepidis delectatur locis.

Hâc monemur Fabula, ne eos vobis faciamus amicos, quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure.

RUsticus quidam erat admodum pauper, sed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi leporis oblivisceretur. Is cum villam suam casu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffiderit, mœstus spectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egressus, periculum quàm ocyssimè fugiebat. Oblitus damnorum rusticus, accurit & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitasti, nunc, quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt cursu.

De Eremita Ægrotante.

INsitum est à naturâ omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ ità titillationes carnis evicerat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cum autem ea ætate gravissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam, amittere: assueti enim virtutibus ægre illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, qua nihil homini sanæ mentis dulcius est, adducit sibi mulieris infusus gremio, *placidum petiit per membra soporem.* Experrectus autem vehementer angebatur: & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes qui aderant illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater, ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causa tale opus perpetrasset. At ego, inquit, istud non fleo, sed quod tantam dulcedinem citius expertus non sum.

Hæc indicat Fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem; In toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset

esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quædam dives à vicinâ petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido; etsi enim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, siquando cœperimus esse discordes.

Hæc Fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem artissimè constringit.

De Canibus urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in

dæmonem culpam conferre, ut se crimine exuant; adeo omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem ascendentem, ex quâ illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit, & cum interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat homines minime venia dignos, qui cum libere peccent, Fortunam vel Dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeo leves agilesque, ut facile quolibet prosilirent, & longissime saltarent; naturam accusabat, quod se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neque facile se movere posset, & magna assidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat; Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quam tot mortis subire discrimina?

Hæc Fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ majori nobis commoda sæpe sunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverunt, quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos absterruit, dicens, Si nu-

tri-

tridem noſtram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modo præſentia intuiri, verum etiam futura longè proſpicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſemper cum ſuis paſcebat manibus, ligatumque ſolvebat: ligari autem & verberari jubebat à ſervo; ut beneficia à ſe, maleficia autem à ſervo in illum viderentur eſſe collata. Ægre autem ferens canis, ſe aſſidue ligari verberarique, aufugit: & cum increpararetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet, à quo ſemper dilectus, paſtuſque fuiſſet, ligatus autem verberatuſque nunquam; reſpondit, Quod ſervus tuo juſſu facit, à te factum puto.

Fabula, indicat eos maleſactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuêre.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves inceſſerat, ne ſcarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in ſterquilinio ſummo labore fabricatam audierant. Tunc paſſer, Nolite, inquit, expaveſcere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere poſſunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc Fabula nos admonet, ne hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De Urſo & Apibus.

URſus ictus ab Ape, tantâ ira percitus eſt, ut alveoria, in quibus apes mellificaverunt, tota unguibus diſcerperet. Tunc apes univerſæ, cum domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis urſum invadentes pene necavere: Qui ex eorum manibus vix elapſus, ſecum dicebat, Quanto melius

erat apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes meâ iracundiâ concitare!

Hæc Fabula innuit, longè melius interdum eſſe injuriam unius ſuſtinere, quam dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Volucribus.

AUceps retenderat volucribus retia, largamque illis in area effuderat eſcam; paſcentes tamen aves non capiebat, quia ſibi videbantur paucæ: quibus paſtis ac avolantibus, aliæ paſtum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine ſervato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo ſemper majorem prædam expectante, tandem adveſperaſcere cœpit. Tunc auceps, amiſſa ſpe multas capiendi, cum jam tempus eſſet quieſcendi, attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanſerat, cepit.

Hæc Fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, ſæpe pauca vix capere poſſe.

De Milite & duobus Equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc poſterior priori ſic ait; Cur me dominus quam te impenſius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus ſim? Cui ille, Eſt hæc, inquit, hominum natura, ut ſemper in novos hoſpites benigniores ſint.

Hæc Fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamſi deteriora ſint, ſolent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat canem odoriſequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat inſtructus. Cui canis, Neſcis, inquit, inſane, neſcis

quæ

quæ verberibus illis sum consecutus: Per ea enim suavissimis perdicum coturnicumque carnibus vescor.

Hæc Fabula nos admonet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa consueverunt esse.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? responderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogeris. Indoluit trabs, nec ampliùs boves convitiis lacessere ausa est.

Hæc Fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cum ipse possit majoribus subjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & suavibus largisque cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hæc Fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra & Episcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad Episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoque nimium sibi videri diceret; æreum quadrantem ut saltem sibi daderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque posset ab Episcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, saltem benedictione tua me pro strena imperti. Tunc Episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit scurra, benedictionem istam tuam tam vilem

 nolo.

nõlo. Si enim nummum æreum valeret, eam mihi [illegible] quam profecto concederes.

Hæc Fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indigne honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indigne ferebant, upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & varicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc Fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes mortesque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cùm itinere torrentem quendam ità imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina conspersserat comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc Fabula monet nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo fræno ephippioque insignem & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi

dixit equum è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, quòd melius esse, dicens, quotidiano labore durum vitam quærere, & turpiter vestiri, quàm post optimos delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc Fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longe pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

POreus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat; Stulte, inquit, quò properas? in pugnâ enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordesque impinguato, cùm nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam; mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc Fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem ursi à Venatore nondum capti.

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniámque pro eâ protulit. Ille sibi in præsentiâ pellem ursi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursóque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in silvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde ursi venatorisque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit; qui evitato venatoris ictu eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corpore spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum

feram

ferам abeſſe perſpiceret, ac nihil amplius adeſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad venatorem, qui nondum ſurgere audebat, accedens, illum ut ſurgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei urſus locutus eſſet. Cui venator, Monuit me, inquit, nè dum ceps urſi pellem vendere vellem, niſi eum prius ceperim.

Hæc Fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

ERemita quidam, vir ſanctiſſimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta ſeculari militia, quam abſque Dei offenſa & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſulere ſaluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim eſt, quòd hoc tempore milites neque ſtipendia exigere valeant, licèt exigua ſint, neque prædari poſſint.

Hæc Fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non poſſunt.

De Viro & uxore bigamis.

VIr quidam, defuncta uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipſam viduam, quæ aſſidue ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora obiiciebat: Cui ut par referret, ipſe quoque defunctæ uxoris mores probatiſſimos pudicitiamque inſignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis, quam in cœnam utriſque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accerſito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro animâ uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc Fabula monet, non eſſe contra eos pugnandum, qui ſe poſſunt optime vindicare.

De

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in ſilva, cum ſe ita irretitum videret ut nullis viribus ſe inde poſſe explicare conſideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum quod cum mus promptè feciſſet, leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc Fabula indicat, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripâ fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur, ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler, ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo ſe molliori factos, in tantam duritiem ignis calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe jecit in ignem, ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet Fabula, ne appetamus quod eſt nobis à natura denegatum.

De

De Agricola Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram vere, nec perpetuis laboribus ad magnas div pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis iis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & l epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis ig ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in m tiam profectus est, ubi cùm ab imperatore suo male gnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed e pluribus vulneribus affectus est. Quare damnatâ mi mercaturam exercere statuit, ut in quâ majus lucrum minorem laborem existimabat. Prædiis igitur vend cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat: cum in alto esset, tempestate magna coorta, navis mersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad un omnes periere.

Hæc Fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indigne ferens scurram quendam honorari, pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris ed bat sonos, ad magistratus accessit, petens ne se mi quam scurram honorare vellent. Et cum magistratus mirantes eum interrogarent, cur se ità honore dign duceret; Quia, inquit, majores quam scurra crepitus v tris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc Fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pe nias profundunt.

De Amne suum fontem lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos h beret pisces: Se autem plurimum commendabat, q optimos crearet pisces, & per valles blando mur serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratu

unda

das repressit, Tunc amnis, & piscibus, & dulcisono prius, exaruit.

Hæc Fabula eos notat, qui bona quæ agunt, sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cum plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctissime pertinaci custodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium: & sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fasciculum super humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim; nulla etiam mihi supersit pecunia, quâ alias valeam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc admonet Fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset; fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc Fabula docet, longè melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantissima, ægre ferebat, maritum adversa valetudine detineri; lamentabatur, ingemiscebat, & ut

suum

ſuum in virum amorem teſtaretur, rogata mortem, ut ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aſpectu venientem: cujus timore perterrita, & jam ſui voti pœnitens, Non ſum ego, inquit, quem petis: jacet ille in lecto quem occiſura veniſti.

Hæc Fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe quam alteri.

De Adoleſcente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus proſequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cum à patre increpararetur ut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cùm una ſecum mœſtus eſſe & flere deberet; Pater mi, inquit, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc Fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De Viro zelotypo, qui uxorem dederat alteri cuſtodiendam.

VIr Zelotypus uxorem, quam parùm pudice vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat cuſtodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſervaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutiâ mulieris vinci comperiſſet, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam poſſet cuſtodire: addidit præterea, Si neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutoque ſacco eas inter herbas paſcere, veſpereque facto, omnes domum reducere, quàm uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc

Hæc Fabula indicat, nullos cuſtodes ita eſſe diligentes, qui impudicas mulieres valeant cuſtodire.

De Viro clyſteres recuſante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures acceſſerunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muſcæ) quorum unus inter cætera, dicebat, Opus eſſe clyſteribus, ſi vellet convaleſcere. Quod cùm vir hujuſmodi inſuetus medicinæ audiret, furore percitus, Eos eſſe inſanos, qui, cùm caput ipſi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc Fabula innuit, omnia etiam ſalutaria, inſuetis & inexpertis, & aſpera & obſcura videri.

De Aſino ægrotante, & Lupis viſitantibus.

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur viſendum cùm lupi canéſque veniſſent, peterentque à filio quomodo pater ejus ſe haberet; ille per oſtii rimulam reſpondit, Meliùs quam velletis.

Hæc indicat Fabula, quod multi fingunt moleſte ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod Nuci, Aſino, & Mulieri proſunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem ſecus viam natam, quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, quare eſſet ita amens, ut quo pluribus majoribuſque verberibus cæderetur, eò plures præſtantioreſque fructus procrearet. Cui juglans, Eſnè, inquit, proverbii immemor ità dicentis,

Nux, Aſinus, Mulier ſimili ſunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, ſi verbera ceſſent.

Hæc Fabula innuit, ſæpe homines propriis jaculis ſe ſolere confodere.

De Aſino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum paleatum haberet

beret victum; quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cum ver advenisset, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre. Pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cum messe in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset. autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus, hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc Fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MUres complures in cavo parietis commorantes, contemplabantur felem quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat; Tunc unus ex iis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert; volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele caprus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant non est profecto, non est vultui temerè credendum.

Hæc Fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus hominis judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

ASinum, qui viro cuidam ingrato multos annos infenso pede servierat, senem, ut fit, dum sarcina pressus

sus esset gravi, & salebrosâ incederet via; sub onere recidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus surgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miser inter verbera hæc secum dicebat; Infelix ego, quàm ingratum sortitus sum herum! Nam quamvis ei multo tempore sine offensâ servierim, tamen non hoc unum delictum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc Fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœna prosequuntur.

De Lupo suadente Histrici ut Tela deponeret.

LUpus esuriens in histricem intenderat animum: quam tamen quia sagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendi astutiâ, illi suadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo portaret: quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cum prælii tempus instaret, portarent. Cui histrix, Adversus lupum, inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc Fabula innuit, virum sapientem oportere adversus inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conspicatus milvum laqueo aucupis implicitum misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, abrosisque dente vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripiens, unguibus & rostro laceravit

Hæc Fabula innuit, malignos hujusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochleâ petente à Jove, ut suam domum secum ferre posset.

CUm Jupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petiissent, elargiretur; cochlea ab eo

petiit ut domum ſuam poſſet circumferre Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi grave & moleſtum futurum erat. Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quam, cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo Viperam hoſpitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præſentiens, blandè viperam rogavit, ut in propriâ illius cavernâ adverſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atque illùc ſe provolvens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè ſecum actum videns, quando herinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat, quandoquidem locus duobus eſſet anguſtus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non poteſt. Quare vipera, ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus ſeſe dignum reputabat qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate ſuperabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſæpiùs quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc Fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe ſuperari.

De ſene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer inſudabat. Cui ſenex, Obtemperabo, inquit, patei ſancte, ſanctiſſimis optimiſque admonitionibus

nibus tuis. Nam uſum Veneris admodum mihi obeſſe ſentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, ſed timore pœnæ & impotentia à conſuetis vitiis deſiſtere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cùm eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogavit eum, quo pacto ità ſolus vivere poſſet. Cui ille: Solus, inquit, tantùm eſſe cœpi, poſtquam te huc contuliſti.

Hæc Fabula indicat, eruditos viros, qui doctiſſimorum virorum turba continuè ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus ovis pelle indutus, ovium ſe immiſcuit gregi, quotidiéque aliquam ex eis occidebat: quod cum paſtor animadvertiſſet, illam in altiſſima arbore ſuſpendit. Interrogantibus autem cæteris paſtoribus, cur ovem ſuſpendiſſet, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, eſt ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc Fabula indicat, homines non ex habitu, ſed ex operibus judicandos; quoniam multi ſub veſtimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre Filium ad virtutes fruſtra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum vitâ virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant parituræ. Cui filius, Fruſtra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obſecutus ſum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle diſcedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis; interfice potius lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur: tu verò sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim facileque superaret: quare cum nullum amplius arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut fere moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacescere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Viduâ & Asino viridi.

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnendæ essent populi voces, hâc arte monstravit. Jussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret,

ret, tanta admiratio ab initio omnes invaserat, ut non solum pueri, verum etiam senes hac re insolita moti asinum animi gratia commorarentur. Deinde, cum hujusmodi animal, quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Iridem, inquit ad viduam commater, eveniet tibi; si enim virum acceperis, per aliquot dies eris Fabula vulgi: deinde hic sermo conticescet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem esse tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinat esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longe illinc pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa, cum ut pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc injuriam minime impuniram abire permisit; arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit; quæ levi impulsu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejicit; qui à feris depasti magnum doloris solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentia sua fretum imbecilliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciscantur.

De Lupo pisce fluvii maris regnum affectante.

LUpus piscis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejusdem fluminis pisces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, majorem principatum

cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vindicaret. Sed offendens Delphinum, miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus fit exire.

Hæc Fabula admonet ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior strideret, cùm cæteræ idem non facerent: Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De viro amicos experiri volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in ami-

amicorum numero habuit; quos deinde ſingulari amor proſecutus eſt.

Hæc Fabula indicat, adverſam fortunam amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cum fugeret à cane & jamjam eſſet capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire ſe poſſe cognoſceret: Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cujus caro tibi uſui non eſſe poteſt? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem ſuaviſſimam mortales eſſe commemorant. Canis igitur motus conſilio vulpis, omiſsâ vulpe, leporem inſecutus eſt; quam tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis poſt diebus lepus conveniens vulpem vehementer eam accuſabat (verba enim ejus audierat) quòd ſe cani demonſtrâſſet. Cui vulpes, Quid me accuſas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres ſi te vituperâſſem?

Hæc Fabula indicat, multos mortales, ſub laudationis ſpecie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & vulpes à Jove petebant: hæc ut calliditati ſuæ pedum celeritatem; ille ut velocitati ſuæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita reſpondit, Ab origine mundi è ſinu noſtro liberaliſſimo ſingulis animantibus ſua munera ſumus elargiti: uni autem omnia dediſſe, aliorum fuiſſet injuria.

Hæc indicat Fabula, Dum ſingulis ſua munera ita eſſe æquali lance largitum, ut quiſque eſſe debeat ſuâ ſorte contentus.

De Equo inculto, ſed veloci & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem

cæteri incultum,& ad hujuſmodi certamen ineptum irridebant,nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, dato tubæ ſigno cuncti carceribus exſiliêre, tum demum innotuit quantò hic, paulò ante irriſus, cæteros velocitate ſuperaret,omnibus enim aliis poſt ſe longo intervallo relictis, palmam aſſecutus eſt.

Fabula indicat non ex habita, ſed ex virtute homines judicandos.

De Ruſtico per vocem hœdi ad Jaiſconſultum admiſſo.

RUſticus quidam gravi lite implicitus,ad quendam juriſconſultum acceſſerat, ut eo patrono ſeſe explicaret. At ille aliis negotiis impeditos renunciari jubet, ſe non poſſe nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Ruſticus,qui huic ut veteri fidoque amico plurimùm fidebat ſæpius rediens nunquam admiſſus eſt. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem ſecum deferens, ante ædes juriſperiti ſtabat; & hœdum vellicans illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat, audita voce hœdi januam illicò aperiens, hominem introire jubet. Tunc Ruſticus ad hœdum converſus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficileſque eſſe, quas munera non aperiant.

De Adoleſcente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADoleſcens quidam uxorem duxerat, & ipſam quoque adoleſcentulam formoſam admodum & libidinoſam; cujus effrænæ libidini dum ſatisfacere cupit, ità lumbos exhauſit, ut paucis poſt diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo ſimilis videretur; non ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere poterat;

rat; ſed, ut ſenex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe caleſaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent; quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet; ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat Fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & fortum, quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene juvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejicente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cùm incaſſum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente; Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conſpicatus, in vehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapidéſque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere & abire coegit.

Hæc Fabula indicat, omnia prius ſapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſcinia, cantum Acciptri pro vita pollicente

LUſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, cùm modo ſe ab eo devorandam eſſe intelligeret, blandè ut rogabat, ut ſe dimitteret, pollicita pro tanto beneficio

ficio ingentem mercedem ſeſe relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret quid gratiæ ſibi referre poſſet; Aures, inquit, tuas melliſluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulcear: ſine tuis enim cantibus vivere poſſum, ſine cibo verò non poſſum.

Hæc Fabula innuit, utilia jucundis antiponenda.

De Leone Porcum ſibi ſocium eligente.

LEo cum ſocios adiciſcere ſibi veilet, multáque animalia ſeſe illi adjungere optarent, idque precibus & votis expoſcerent, ſpretis cæteris, cum porco ſolùm ſocietatem voluit inire. Rogatus autem cauſam, reſpondit, Quia hoc animal adeò fidum eſt, ut amicos & ſocios ſuos in nullo quantumvis magno diſcrimine unquam relinquat.

Hæc Fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adverſitatis tempore à præſtando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hoſpitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore ſe periturum conjiceret, ad apum acceſſit alvearia, ab eis cibum & hoſpitium petens. quæ ſi ab eis fuiſſet conſecutus, promittebat, filios earum te artem muſicam edoctarum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei diſcant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos noſtros iis artibus exuäamus, quæ eos inopiâ valent vindicare.

De Aſino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum, adverſus volucres pugnaturus, ſuorum acies inſtruebat. Interrogatus autem abeo ſi quid ei aſini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferre poſſent, quos ibi inter cæteros milites adeſſe cernebat; reſpondit; Aſinus tubæ ſuæ clangore milites ad pugnam concitabit; lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio. *Fabula*

Fabula ſignificat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodeſſe non poſſit.

De Accipitribus inter ſe inimicis, quos Columbæ compoſuere.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, ſuiſque odiis occupati, alias aves minime infeſtabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos miſſis legatis compoſuere. Sed illi, ubi inter ſe amici effecti ſunt, cæteras aves imbecilliores, & maxime columbas, vexare & occidere non deſinebant. Tum ſecum columbæ, Quàm utilior accipitrum diſcordia, quàm concordia, nobis erat!

Hæc admonet Fabula, malorum inter ſe odia civium alenda potius quam extinguenda; ut dum inter ſe digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid ſibi vellet facula illa, quam nova nupta accenſam paternâ domo efferret, turſuſque mariti domum ingreſſura accendit & introferret: Significat, inquit, me hodie ignem è ſoceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula ſignificat, ſæpenumero mulierem ignem quendam eſſe, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat, expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ablata reſtituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic noſter prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur: cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non eſſe ſurripienda; ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De

De ſene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dum teſtamentum conderet, & cætera ad tantum iter neceſſaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparaſti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à ſe viſam antea, diceret; Cum, inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam reſtant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebeſcere, auditum minui cæteróſque ſenſus indies deficere, corpus ingraveſcere ſentiebas, nonne tibi me propinquam eſſe dicebam; & te admonitum negas? quare ulterius differendum non eſt.

Hæc Fabula indicat, ita vivendum, quaſi mortem ſemper adeſſe cernamus.

De Viro avaro Sæculum nummorum allaturo.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat ſaculum nummorum, quem morienti ſibi juſſerat afferri, Quibus voluptatem eſſet allaturus? Cui ſacculus, Haredibus, inquit, tuis, qui nunquam à te tanto ſudore quæſitos, in ſcortis & conviviis profundent, & dæmonibus, qui animam tuam æternis ſupplicüs mancipabunt.

Hæc Fabula indicat, ſtultiſſimum eſſe in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem ſint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS

In Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

PRomiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cum non possem. ad venationem meam, id est, ad literas me converti: & fortè ad manus veni libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æsopi Fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sive Fabulas, sive meas coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes; ludo coturnicum delectatos accipimus; profecto tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratamque fecisset: ego quoque tibi jucundus gratusque ero, qui plures quam triginta ejus generis aves domo mitto pugnaces, vigiles, & si forte magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ Fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras quam has Fabulas malis, rescribe: mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

VUlpes & Caper sitibundi, in quendam puteum descenderunt; in quo cum perbibissent, circumspicienti reditum capro, vulpes ait Bono animo esto caper, excogitavi namque quo pacto uterque reduces simus; siquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaque tua transiliens, & extra puteum evadens, te istinc postea educam. Cujus consilio fidem habente capro, atq; ut ille jubebat, obtem-

obtemperante, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatque, nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdissrago incursaretur, respondit; Enimvero, hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea leonem conspicata, cùm illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectum ejus expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum leonem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hæc Fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, ne ipsa horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societate gallorum dedit una cum illis saginandam; cumque galli eam mordebant abigebantque, perdix apud se afflictabatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuoque percutientes; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem posthac non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem injuria abstinere.

Di

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingreſſa, dum omnia inſtrumenta muſica, omnem ſupellectilem ſcrutaretur, reperit è marmore caput lupinum ſcienter fabreque factum; quod cùm in manum ſumpſiſſet inquit, O caput cum magno ſenſu factum, nullum ſenſum obtinens!

Hæc Fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatem habent, animi induſtriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, fullonem invitavit, qui eo loci proxime veniſſet, ut iiſdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non eſt iſtud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipſe candefacerem, id omne tu carbonariâ aſpergine fuſcares.

Hæc Fabula innuit, nullum cum flagitioſis habendum eſſe commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus cùm iterum domum reverſus fuiſſet, cùm multa alia in diverſis regionibus à ſe viriliter geſta jactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine ſaliendi ſuperâſſet; ejuſdem rei Rhodios, qui affuerant teſtes eſſe. Ad quem unus aſſiſtentium reſpondens, inquit, O homo, ſi verum iſtud eſt quod loqueris, quid tibi opus eſt teſtibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen ſaliendi!

Hæc indicat Fabula, quod ubi vera teſtimonia adſunt, nihil opus eſt verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinoroſus Delphos ſe contulit, Apollinem tentaturus: habénſque p ſſerculum ſub pallio, quem pugno tenebat & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextrâ, vivitne, an

an mortuum eſt? prolaturus paſſerculum vivum, ſi ille mortuum reſpondiſſet; rurſus prolaturus mortuum, ſi vivum reſpondiſſet: occidiſſet enim ſtatim ſub palliò clàm, priuſquam proferret. At deus ſubdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O conſultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium eſt) facito; & ſive vivum ſive mortuum, quod in manibus habes, profero.

Hæc Fabula innuit, mentem divinam nihil neque latet neque fallere.

De Piſcatore & Smaride.

PIſcator quidam, demiſſis in mare retibus, extulit ſmaridem puſilli corporis, quæ ſic piſcatorem obſecrabat; Noli me in præſentiâ capere tam puſillam & minutam, ſine abire, & creſcere, ut poſtea ſic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piſcator inquit, Ego verò amens ſim, ſi lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, ſpe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc Fabula innuit, ſtolidum eſſe qui propter ſpem majoris commodi, rem & præſentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Aſino.

VIr quidam habebat equum & aſinum. In itinere autem faciendo, inquit aſinus equo, Si me ſalvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obſequente, aſinus ſub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infeliciſſimo! quid mihi miſero mali evenit? Nam recuſans partem, nunc totum onus porto, & illius inſuper corium.

Hæc Fabula innuit, majores debere in laboribus participes eſſe minoribus, ut utrique ſint incolumes.

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratiâ ſederent, exortâ cœli tempeſtate ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque poſt calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aſpiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret: Reſpondente autem viro, Ut edulium refrigerem. Atqui ego, inquit Satyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc Fabula innuit, devitandam ejus amicitiam eſſe cujus anceps vita eſt, & non ſimplex ſermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo ſuam pellem verſicolorem extollente: vulpes, cùm ſuam præponere non poſſet, inquit, At quanto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum verſicolorem ſortita ſum!

Hæc Fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicium formoſi erat cujuſdam adoleſcentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adoleſcentuli, convertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cujus forma inardeſcens adoleſcentulus, adducit illam ſecum domum: quibus conſidentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa, cum corpore mutaſſet & mores, murem immiſit in medium.

At illa & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo ſurgens, murem inſequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in ſuam reſtituit naturam.

Fabula indicat, ſceleſtos homines, etſi conditionem ſtatumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricolâ & Canibus.

AGricola quidam hyberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibariis, primùm interfectis ſingulis ovibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & caprarum, poſtremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cùm animadvertiſſent, inter ſe collocuti ſunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam: Si enim operariis bobus dominus noſter non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula ſignificat, fugiendos eos eſſe cavendoſque, qui à familiaribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter ſe reduci potuiſſe, juſſit complures virgulas ſibi afferri, (aderant autem filii illic ſedentes.) Quæ cùm allatæ eſſent, colligavit omnes in unum faſciculum, juſſitque ſingulos filiorum faſciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, ſolvens poſtea faſciculum, tradit ſingulas ſingulis eis frangendas; atque illis ſtatim facileque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, ſi unanimes invicem perſtiteritis, inexpugnabiles vos hoſtibus, & invictos præbebitis. Sin minùs, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel diſcordia jacturam.

De

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie ſingula ova parientem. Sperans autem mulier pro ſingulis bina ova parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opipare educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc Fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingraveſcentes, ab inſtituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

ADmorſus à cane quidam, circumibat ſingulos, corrogans curationem; nactusque eſt quendam qui cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convaleſcere vis, ſume cruſtulum panis madefactum in ſanguine vulneris, & porrige cani qui te momordit comedendum. Cui ille deinceps inquit. Ego mehercule, ſi iſtuc fecero, dignus ſum qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat, ingratos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De duobus amicis & urſo.

DUobus amicis unà iter facientibus, ſit urſus obviam: quorum unus perterritus, in arborem ſcandens latuit, alter verò cùm ſe imparem urſo fore, & ſi pugnare vellet, ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulabat ſe mortuum. Urſus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui ſtratus jacebat uſque quaque continente reſpirationem; ità mortuum eſſe credens urſus abiit: aiunt enim urſum non ſævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens interrogat amicum, quidnam ad aurem urſus ſecum eſſet locutus. Cui amicus inquit. Admonuit, nè poſthac cum hujuſmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoſo in tempore ab auxilio præſtando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

DUo adoleſcentes opſonium à coquo mercati communiter erant. Cæterum cum coquus quibuſdam negotiis domeſticis animum intenderet vacaretque, alter adoleſcentum partem opſonii in alterius manus immiſit. Convertente ſe coquo, & partem carnis quæ aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, jurabat ſe non habere: qui vero habebat, jurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellecta adoleſcentum aſtutia, inquit, Etſi me latet fur, tamen eum, per quem juraſtis, Deum non latebit.

Hæc Fabula innuit, quòd ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poſſimus, qui ſolus omnia proſpicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

DIſceptabant arundo & olea de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur reflectebaturque: olea verò violentia ventorum, cùm reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc Fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam qui in militia ſignum caneret. Is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant, proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum inſontemque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cum clamore reſponderunt, Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd cum ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc Fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus perſuadent ad inique agendum.

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam ſumptis aucuparoris retibus ad venandum proceſſus, viſóque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſe arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc Fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejuſque genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Ubi videt indagantibus hominibus ſe captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atque inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc Fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum delphinum inſequentem, præcipiti curſu fugeret, & jam jam capiendus eſſet, in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem ipſo impetu allifus eſt: ad quem thynnus reſpiciens, eumque expirantem videns, inquit, Jam mihi mors non eſt moleſta, videnti eum, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc Fabula indicat, æquo animo ferre humanas calamitates, cum eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit. O canis, abi; ubicunque fueris, te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, justitiam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domûs ejus effractas esse, omniáque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator genibus, propéránsque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, cerne tua ipse non divinásti.

Fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à Medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus Istud inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus diu vexatus sum. Et id quoque inquit medicus bonum est. Tertio cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice, respondit etiam, Benè habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Ti-

num

num modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit: lupo seipsum accusante, ac merito sibi id eveniſſe dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat Fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

AUceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem, abiitque longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia appositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat Fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides facilitam exercent.

De Viatore & Pera inventa.

VIator longum ingressus iter, si quid inveniſſet, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarumque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasque; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam in ſcholâ condiſcipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri ſuæ: à qua non caſtigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem à magiſtratu deprehenſus ducebatur ad ſupplicium. Matre vero ſequente ac vociferante, rogavit ille ſatellites ut pauliſper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus,& matre feſtinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus emorſam evulſit. Cùm mater cæterique eum increparent,non modo ut furem,ſed etiam ut in parentem ſuam impium; Hæc mihi, inquit, ut perderer, cauſa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum caſtigaſſet,nequaquam ad ulteriora progreſſus, nunc ad ſupplicium ducerer.

Hæc Fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Paſtore artem nauticam exercente.

PAſtor in loco maritimo gregem paſcebat: qui cum viderat mare tranquillum,inceſſit cupido navigationem faciendi ac mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptiſque palmularum ſarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempeſtate. & navi mergi periclitante,omne pondus navis in mare dejecit, vixque evaſit exoneratâ navi. Paucis poſt diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim ſane tranquillum) reſpondens, inquit, palmulas iterum vult quantum intelligo, ideoque immotum ſeſe oſtendit.

Hæc innuit Fabula, eruditiores eſſici homines damno atque periculo.

De Filio cujuſdam Senis, & Leone.

FIlium ſenior quidam habebat unicum generoſi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne fortè ſomnium hoc aliquando ſequeretur eventus, extruxit domum quandam politiſſimam, & laquearibus à feneſtris amœ-

amœnissimam. Illuc inducens filium assidpus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propius stans leoni, inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis emere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percussione manus emercuit, succrevitque sanies, ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Irâ leo adolescentem occidit, nihil adjuvante patris sophismate.

Hæc Fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum si crines qui non erant mei à me recesserunt? Illi quoque recesserunt qui mecum fuerant nati.

Hæc Fabula indicat, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuo manere.

ÆSOPI FABULATORIS clariſſimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS Fabulator clariſſimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero ſervus, fuit colore niger, ac facie ſupra modum deformis. Is quia beneficus ſemper in hoſpites fuit, dea hoſpitalitatis in ſomnis ſibi aſſiſtens largita eſt loquelam (nam ab initio blatero fuit) ſapientiamque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porro fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere eas quæ hominum ſunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem: nec ulli ſunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipſe non aperit. Has igitur fabulas ſi quis rite guſtaverit, quam viam ſequi quamque vitare debet, in privatis publiciſque negotiis, facile compriat. Nam imprimis fabulam narrat, tum quid fabula ſignificet compendioſius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco ſecutus, qui in Latino ſermone ſervari non poteſt, hinc ſumit initium.

De Aquilâ & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflata inter ſe amicitia, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti converſatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta ſuper arbore inſtituit: vulpes vero arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum vulpes latibulum egreſſa paſtum catulis quæreret, aquila & ipſa cibi inquirendi latibulum devolans, vulpis catulos arripuit ac pullis ſuis comedendos præbuit. Vulpes revertens, cognita filiorum morte atroci, valde triſtata eſt. & cum aquilam ulciſci non poſſet, quia quadrupes exiſtens volucrem perſequi nequiebat (quod unum miſeris ac impotentibus

bus datur) aquilam exſecratur, ac mala ſibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capram immolari; cujus fruſtum unà cum carbonibus accenſis aquila arripiens, ſuſtulit ad nidum; ſed vento vehementius ſpirante, nidus qui ex cœno ac materia exili aridáque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam ſentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in aquilæ conſpectu devorat.

Fabula ſignificat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læſerint ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsâ ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conſpicatur, æmulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde ſe jam motu alarum explicare non poſſit. Hunc paſtor cum ita implicitum videt, accurrens, eorum comprehendit, atque alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verum enim cùm quiſpiam eorum rogabat, quænam volucris eſſet; corvus ait, Prius quidem quoad animum aquila fui, nunc verò me corvum eſſe certe cognoſco.

Fabula ſignificat, quod qui ſupra vires quippiam audet, ne ſolum efficit, quod in adverſa ſæpius incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporem perſequebatur. Lepus conſilii inops, cum tempus obtulit, ſcabronem videns ab eo auxilium imploravit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde cum aquilam appropinquantem ſcabro conſpicatur, cum precatur, nè ſuum eripiat ſibi ſervum. Aquila ſcabronis parvitatem contemnens, coram eo leporem exedit. Verùm ſcabro ſuæ injuria

injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obſervat. Ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim áles deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cùm tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc ſcabro prævidens, globum è ſtercore confecit, atque ſurſum evolans, in Jovis ſinum demiſit. Jupiter, volens è ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exſiſtunt.

Fabula ſignificat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin cum tempus datur, ſe ulciſci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu ſederet more ſuo ſola canebat. Eum accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamq; rapit. At philomela cum ſe interituram videt, accipitrem precatur, ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipſa ſatis minime ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ ut ad majores aves ſe vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torve conſpiciens, ait, Stultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris ſpe paſtûs.

Fabula ſignificat, quod, qui omittunt id quod manu tenent rerum majorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe & Tragо.

VUlpes & tragus ſitientes, in quendam puteum deſcenderunt: verum enim poſt potum, cum egreſſum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono ſis animo: nam, quid ſaluti noſtræ opus ſit, probe animadverti; etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibuſque muro adhærebis; tuas ego ſcapulas cornuaque conſcendens, cum egreſſa puteum fuero, te comprehendens

dens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes suo exultans egressu circa os putei capro eludit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servâsse, ei facetè vulpecula inquit, Si ea, caper, sapientia præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum pensiculate vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi forte obviasset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret: Rursum illum cum aspexisset, pertimuit; sed minime ut primum Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit ausa coràm disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum gallum cepisset, atque causam quæreret qui eam comedere posset, illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum voluptatem cùm ad opera facienda eos excitaret. Rursum catus ait, Impius es, ac supra modum sceleslus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus iterum defendebat, quod dominæ suæ quæstus gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licet abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui pravus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De

De Vulpe ſine cauda:

VUlpes ut è laqueo evaſerat abſciſsâ caudâ, cum ex pudore vitam ſibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut ſub communis commodi ſpecie ſibi ſingulæ caudam abſcinderent, & ſic ſuum dedecus levaret. Itaque ad unum vulpibus congregatis, ſuadet ut caudam ſibi abſcindant; differens, caudam non modo dedecori vulpibus eſſe, ſed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una facete reſpondit, Heus ſoror, ſi res iſta tibi ſoli conducit, hæc itidem aliis conſulere haud æquum eſt.

Hæc Fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De Piſcatore & Smaride piſciculo.

PIſcator qui mari rete tetendit, eo ſmaridem cepit piſciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piſcatorem orabat, ut dum grandis eſſet, atque majorem quæſtum ex eo aſſequi poſſet, ſibi vitam donaret. Huic piſcator lepide reſpondit, Ego quidem mente carerem, ſi quod minimum mihi eſt lucrum, id dimitterem amplioris ſpe quæſtus.

Fabula ſignificat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna inſit ſpes, ſtultorum eſſet dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes cum ſepem quandam aſcenderet, ut periculum vitaret quod ſibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam ſentibus perfodit: & cum graviter ſaucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidiſti. Cui rubus, Erraſti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâſti, quo cætera conſueviſti..

Fabula ſignificat, quod ſtultum eſt implorare auxilium ab illis, quibus natura datum eſt obeſſe potius quam prodeſſe.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cum Crocodilus multa pro ſe adduceret, & ſupra modum ſe jactaret de ſplendore progenitorum ſuorum; vulpes ei ſubridens, ait, Heus amice, etſi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quod multis jam annis tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Fabula ſignificat, quod homines mendaces res ipſa potiſſimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defeſſa, hominem caſu reperit lignarium; quem rogat, ut ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium oſtendit: Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam ſe abſcondit: adſunt venatores, lignarium, ſi vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem ſe vidiſſe negat, manu vero, ubi vulpes latebat, locum oſtendit. Verum enim venatores re haud percepta ſtatim abeunt. Vulpes ut illos abiiſſe proſpicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius vulpem criminatur quod cum ſalvam fecerit, nihil ſibi gratiarum agat. Tunc vulpes ſe convertens, illi tacite ait, Heus amice, ſi mannum opera, ac mores verbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſolverem gratias.

Fabula ſignificat, quod homo nequam etſi bona pollicetur, mala tamen & improba præſtat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compaſcere permiſit. Sed cum galli illam infeſtarent, roſtroſque percuterent, perdix ea injuria vehementer perdolut, putans, quia advena, nec ex eo genere eſſet, eas ſibi inferri injurias. Gallos deinde cum invicem certantes conſpiceret

ret perdix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud triſtabor, poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quod homines ſapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime ſibi illatas, qui nec ſibi nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingreſſa, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit arte induſtrioſa compoſitum, quod manibus capiens ait, O quale ſine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De homine & ligneo Deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam ſibi tribueret: ſed quanto magis orabat, tanto res domi anguſtior erat. Demum ille concitus ira, deum cruribus prehenſis rapit & caput parieti illidit. Excuſſo igitur capite, multum auri exſiliit: quod homo colligens, ait, Perverſus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidem profuiſti; percuſſus vero & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quod homo nequam ſi quando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam paraſſet, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus cum tantum dapum videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodie porro ita me explebo, quod die craſtino comedere non indigebo; hiſq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conſpiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum ſæpius rotans, per feneſtram projicit. Ille attonitus humo aſſur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnaverit? At ille languens, inquit, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis dolituras est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit; tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cupieretque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit; atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum verum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus ait, Id conducibile

haud mihi eſſet: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipſe maculares.

Fabula indicat, quod res natura diſſimiles ſtare ſimul commodè non poſſunt.

De Vulpe eſuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis fruſtum ac panem repoſitum perſpiceret, tectorium ipſum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem diſtendit: & cùm ex nimiâ ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes aliò tranſiens, illàc cum audiret; Illuc accedit togatque quidnam gemeret? deinde cauſam gemitus edocta, lepidè ait, Iſtic manendum eſt uſque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâſti; nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil eſt tam durum, quod tempus non diſſolvat.

De Piſcatore quodam.

PIſcator quidam piſcandi inexpertus, tibiis ac reti aſſumptis juxta maris littus accedit, atque ſaxo quodam ſuperexiſtens, imprimis tubicinare cœpit, putans cantu le pilces facile eſſe capturum: verum cantu cum nullum conſequeretur effectum, depoſitis tibiis, rete in mare demiſit, ac piſces cepit perplures. Sed cum ex reti piſces extraheret, atque eos ſaltantes perſpiceret, non inſuiſe ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, ſaltare noluiſtis: nunc, quia canere ceſſo, ſaltus datis aſſiduos.

Fabula indicat, quod omnia prolè fiant, quæ fiunt tempore ſuo.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores piſcatum profecti, diuque piſcando defeſſi, fame præterea & mœrore, quod nihil cepiſſent, confecti, cum abire decernunt, ecce, piſcis quidam altum fugiens ſe inſequentem, in naviculam ſaltat. Illum piſcatores admodum læti comprehendunt,

ac

ac in urbem reversi grandi pretio venduntur.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet quod, ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, Diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod Dii experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper non haberet, ossa boum centum collegit, eáque super altare deponens, lepide inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc persolvo. At dii illum ulcisci volentes, in somnis ei assistunt, atque inquiunt, Ad maris littus pergito, ibi enim in loco remoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formosior sum judicanda, quæ non corpus sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse cùm perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane sociis inquit, Animis ëstote quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia.

Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, uteam in hominem mutaret. Venus illius misserta, in formam hominis eam mutavit; quam cum longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experire cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene Mortem vocante.

SEnex quidam lignorum faſcem ſuper humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, cauſamque quamobrem ſe vocaverat, rogat. Tunc ſenex, ut hunc lignorum faſcem ſuper humeros imponeret ait.

Fabula ſignificat, quod quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt mille ſubjiciatur periculis, mortem tamen ſemper deviuit.

De Muliere & Medico.

MUlier anus cum Ophthalmiâ pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certum pretium ei dare promittens ſi eo morbo curaretur, ſi verò non liberaretur, nihil debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti ſolvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; ſed ſe curatam ophthalmiâ eſſe id verò pernegat; aiens, Cum cæca eram domum multâ ſupellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locavit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris & ovibus primum veſci cœpit, cum verò indies magis ſæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Qui hic ſtamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamuſne eum nobis parcere vitam, qui boves alimoniæ gratiâ jugulavit.

Fabula ſignificat, quod eos fugere debemus, qui in Chariſſimos crudeliter ſe gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios, continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent: Cum igitur fascem cum totis viribus frangere non possent genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum qui que facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat: Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ diequolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ radere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso.

HOmo quidam, Cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviam factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico; Nam si canis qui te momorderat, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest. Alter arri-

arridens, venustissime ioquit, Si hujusmodi utar remedio ind ies magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus Amicis & Ursa.

AMici duo, dum rus viarent: ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonuit is sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia non est, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt & curatun coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes ex clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæ ritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero habuerat se non accepisse jurat. Coquus percepto juvenum dolo, ait; Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, una in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi, alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempesta-

te, cùm navis periclitaretur, qui in prora ſedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis ſubmergi prius deberet, & cum gubernator puppim dixiſſet; ait ille, Mors mihi modò moleſta minime eſt, ſi inimicum meum prius mori perſpicio.

Fabula ſignificat, quod inimicus ut inimicum perdat, ſeipſum perdere ſæpius eligit.

De Cannâ & Olivâ.

QUarum eſſet fortior, durior, & magis reſiſtens canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò poſt turbine vehementi aſpirans ventus radicitus evulſit olivam totis viribus ſibi obſiſtentem. At canna flatibus ſe inclinans ſalutem facile eſt aſſecuta.

Fabula ſignificat, quod potentioribus ſine controverſia mos eſt in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perſpiceret, illum præ ſe, quæ nihil agebat, contempſit. Sed cum immolationis aſſuit dies, bos quidem miſſus, vitula autem ut immolaretur retenta eſt. Quam rem bos cùm conſpicatur, ſubridens ait, Heus vitula, ideò non laborabas ut immolareris.

Fabula ſignificat, quod otioſis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi, quippe in puteum ſi caderes, non tuam inſcitiam, ſed me Fortunam omnes accuſarent.

Fabula ſignificat, quod ſæpius in periculum culpâ noſtrâ incurrimus, deinde ob re fortunam accuſamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquiunt secum, De cætero inferius non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posteriboribus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. Ei muribus quispiam deorsum, acute perspiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, si te talem esse certó scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidet.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita apposité saltavit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ fitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quod dolo se deceperat. Ei vulpis haud illepide ait, Heus stulta, quæ, cum fortuna te extulisset dominari cæteris, jam te putabas dignam.

Fabula indicat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur, dumque potat, suam in aquam perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum

cornuum, & ramoſitate; deinde pedes & crura perſpiciens, nimium triſtatus eſt. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac cervum proſequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longe anteibat: (dicunt enim, cervorum vires conſiſtere in pedibus, at leonis in animo ſtare robur.) Quouſque igitur leo campo perſecutus eſt cervum eum aſſequi non potuit, caſu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non poſſet, à leone captus cum ſe moriturum videret, Heu me miſerum, inquit, qui cornibus gaviſus, ipſis cornibus pereo!

Fabula indicat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis ſæpius obſunt.

De Agricolâ & Pelargo

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anſeres venaretur qui ſata ſua continuo depaſcebat. At ſimul cum illis venatus eſt pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, uteum ſolvat miſſumque faciat, cum non ſit grus, nec ſpecie anſer, ſed pelargus avium piiſſimus, qui parentibus ſemper deſervit, nec illos in ſenecta deſerit unquam. At agricola ſubridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam qui ſis probe teneo. Sed cum his ſimul captus cùm ſis, cum his quoque ſimul eſt moriendum.

Fabula ſignificat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clauſa exiſtens, cum lupum ad ſe venientem perſpicit, illum convitiis & maledictis perſequitur. At lupus inquit ei, Non tu ſed locus inacceſſibilis mihi convitia dicit.

Fabula ſignificat, quod locus & tempus faciunt timidos perſæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui ſpecioſior eſſet, rex eis conſtitue-

retur

retur: Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui, de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Ne abs re ac frustrà occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quidquam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant hujusmodi verba contra reddiderunt; Hanc obrem morte dignior es judicandus, quod cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continuè dormiebat: cum vero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, ceu ossa, & hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continuè dormis, & segnitie teneris: rursus cum dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus gravi censura coërcendi sunt.

De Mula quadam.

MUla quædam, nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotum eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacete ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque tetendit; cum turdum canere arboris super ramum aspexit, utrum caperet,

caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morſuſque ab eâ, cum jam ob venenum ſe deficere præſenſit, Heu me miſerum ingemuit, qui dum alium capere feſtino, alter ad mortem me eſt aucupatus.

Fabula ſignificat. quod quæ contra alios facere nitimur, ea perſæpe ab alio ipſi patimur.

De Caſtore.

CAſtor eſt animal quadrupes, qui in paludibus ſe nutrit: ejus teſtes variis medelis utiles eſſe dicuntur. Itaque cum quiſpiam eum ſequitur, ceu perſecutionis tuſam non ignorans, pedum velocitati fidens quantum poteſt fugit, uſquequo ad locum, ne videtur, ſalvus deveniat: atque ibi teſtes excidens, in venatores, cum ſibi appropinquant, projicit, & iſto pacto à venatoribus ſe eripit.

Fabula ſignificat, quod ſapiens, ut à periculi ſe eripiat nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves paſcente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depaſceret, ſæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi ſuccurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil eſſe comperientes, ad opera ſua redeunt. Cum pluries puer id joci cauſa feciſſet, ecce! cum lupus pro certo adeſſet, puer, ut ſibi ſuccurratur, ſerio clamat. Agricolæ id verum non eſſe putantes, cum minime accurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc Fabula ſignificat, quod qui cognoſcitur mentiri, ei veritatem dicenti poſtea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium fruſtum rapuiſſet, ſuper arborem quandam reſedit. Vulpes eum ſuſpiciens atque carnes ſibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur

igitur ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa, hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & diei mutus haud valens pati ulterius, dùm magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, bi quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus ſupervenies eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſtice inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quod ſapiens, cum vitat periculum, ab illo poſtea continuè cavit.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, non plorare, ſed Deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Et mater cito reſpondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus ſit, è cujus aris ſacra non rapueris?

Fabula

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet; se movet: sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam maguiloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, retro vertit, parumque stans, ranam è stagno exeuntem vidit: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspiciat animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cùm senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur spelunçam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens singulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum spelunçæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait; Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facile devitat.

De

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens Amice, ovem occîdi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cum multos lebetes, nec magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset patitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum,

rum quòd filia beſtiæ nubat. Cum illum leo torve adſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id poſtquam præ nimio amore fecerat, ruſticum adiens filiam ſibi poſtulat. At ruſticus, leonem cum ungulis & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte, illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cum à vulpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum ſanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo & Grue.

LUpus, in gutture oſſe retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus roſtro cum os è gutture extraxiſſet, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſubſidens, ſimulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi eſſe debet, quod ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cum agnum invenisſet errantem, eum non cepit fortiſſima manu, ſed cauſam quæſivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujuſmodi fecit, Tu milti abunde jam diu intuliſti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo devaſtaſti. Agnus inquit, Cum dentibus

bus etiam caream, id facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque soniebibisti. Et inquit agnus, Quopacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimonium contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

FOrmica ſitiens in fontem deſcendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit; Columba quædam, ſuper arborem fonti imminentem ſedens, cum formicam aquis obrui conſpiceret; ramulum ex arbore roſtro continuò frangit & ſine mora dejicit in fontem: ad quem formica ſe applicans; ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum ſtrepitu territa columba, ex arbore auſugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata ſint, eo magis eſſe debere eos qui participes ſunt rationis.

De Vitula & Cerva.

VItula cervæ aliquando ait, Cùm magnitudine ſis major canibus, & pedum celeritate curſu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit ſubridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia poſſideam, canum latratum ferre non poſſum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula declarat, quòd qui natura timidi ſunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

APes, quæ ceræ mater exiſtit, quondam accedens ut Diis ſacra faceret, Jovi donum obtulit mellis, qua oblatione Jupiter lætus, juſſit, ei concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illuſtriſſime Deus Deorum, aucillæ tuæ conſedere velim, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle acceſſerit, is ſimul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quod quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris & in punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibiq; vita sit ipse stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MUsca, quæ in ollam cornium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure salva mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre quod vitari minime potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset solæq; vestis remansisset, visa ante tempus hirundine, æstatem jam adesse existimans, ipsam quoq; vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus quam opus esset, se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum, Id ad salutem fore, medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait, id ad salutem optimum

timum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad ſalutem, ut medicus ait, perplura & optima ſunt, illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De Lignatore quodam.

LIgnator quidam dum juxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, juxta fluminis ripam gemens conſidebat. Mercurius miſericordiâ motus lignario apparuit, ſuiq; fletus cauſam rogavit: quam ſimulac didicit, ſecurim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa eſſet, rogavit. At eam pauper ſuam eſſe negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi ſuam quoque eſſe negaret, poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe cùm pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum juſtumq; omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius quid ſibi acciderat, aperit ad ſocios: quorum unus id experiri volens cùm ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam dejecit, deinde flens in ripâ conſedit. Cujus Mercurius fletûs cauſam edoctus, ſecurim auream afferens, illáne eſſet quam perdiderit, rogavit. Quam cùm ſuam eſſe aſſereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec ſuam tradidit.

Fabula ſignificat, quod quanto Deus propitior eſt probis, tanto improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino & Jove.

ASinus olitori cuidam ſerviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum ſibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat ut figulo veneat. Apud quem aſinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujuſmodi, ſecundò Jovem precatur, ut alteri deſerviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui aſinus multò labore & pauco cibo ſerviens, Heu me miſerum, cum gemitu ait, qui dominos amittens meliores ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur!

Fabula ſignificat, quod priores dominos tunc ſervi deſiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum ſimul convenerunt; ubi cum de miſeriâ ipſorum innatâ dolerent, gemerentq; quod vita eis, quam cæteris animalibus, data eſſet miſerior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos uſque perſequerentur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quam in vitâ tam miſerâ diutiùs permanere. Hoc capto conſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent dum ocyus tendunt, ranæ quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſeque aquis ſubmergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait; State, nam nobis ſententia mutanda eſt, quippe, ut liquidò videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quod cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

De Aſino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perſpiceret, eum longè beatum eſſe commendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat, qui, cùm multum laboraret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advenit, miles armatus equum aſcendit;

aſcendit; ac, cùm medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem aſinus perſpiciens, ingemuit, ejuſq; miſertus, ſui animi ſententiam mutavit.

Fabula ſignificat, quòd cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis convenire debet potiùs, quàm locupletioribus invidere.

De Aſino & Lupo.

ASinus quidam pede altero lentem calcavit, claudusque factus, cùm lupum ad ſe vnientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: ſed ex quo opus eſt ut tibi & corvis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tuâ benignitate lentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum lentem dentibus lupus evellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde, naſo, fronte, ac dentibus perfractus, Heu me miſerum exclamat, jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cùm eſſem coquus, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quòd quam quiſque novit, ea ſe exerceat arte.

De Muliere & Gallinâ.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream eſſe, illam occidit. Sed cum aliis gallinis eſſe ſimilem reperit, ubi divitem ſe fore putavit, quem primò quæſtum habebat, cum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plus habendi Cupiditate id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude exiſtens cæteris animalibus clamando cùm profiteretur ſe medicum eſſe, pharmacorumque peritam, ei Vulpes venuſtiſſimè ait; Qui alios curaveris, cùm claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quod alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quod morsu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes, gemitus erityr. Tunc pater mœrore concitus arreptâ securi serpentem ut occideret, persequitur; vibransque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit: Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle ad reconciliandam inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petra latens sibilando ait, Frustra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum ego me sine cauda adspexero, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus,

Fabula significat, quod cum injuriarum recens vel maxime existat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Meliusculè me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cum malam viam viâsset, votum Mercurio vovit, quod si quid reperiret, ejus rei dimidium ipsi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactylisque refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurii ingressus atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapidæ occurrunt columnæ, in quo erat incisum, quod homo suffocarat leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures è leonibus homines quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat quod homines jactabundi fingunt se fecisse quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cùm omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locustas: & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujuſmodi verba fecit ad eum : Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appoſitè reſpondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quod, qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Teſtudine.

TEſtudo, cum ejus pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum, Si periculum in curſu feceris, quòd quàm tu velocior ſim, liquido cognoſces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mihi valeant pedes, ſed judicem eligamus, qui curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium ſagaciſſimum, quæ & locum, & curſus terminum conſtituit. Teſtudo, omni ſegnitie ac negligentia ſemota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit : lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit : ibique cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur a teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex eâ ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius findere. Quam rem præſentiens ſalix, gemens ejulanſque ait, Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in adverſis, non veri amici inſeſtiores amicis, quam inimici ſæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum ſocio clam auferens, ſuæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepiſſet, nec filium caſtigaſſet, rurſus puer alteri veſtem clam abſtulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura indies ac majora accreſcentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæſtores publicè damnatus eſt morti. Sed cum ad locum juſtitiæ duceretur, cumque mater gemebunda ſequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam converſus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam ſecretidicturus, aurem dentibus ei abſcidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei inprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum ſupra modum criminabantur, non ſolum furti, ſed quod tam impius fuerit in matrem. Ille abſque rubore inquit ad eos, Nemini veſtrum ſit mirum quòd aurem matris dentibus abſcidi: ipſa enim hujus meæ perditionis autor eſt, & cauſa. Quippe ſi me caſtigaſſet, cum ei librum detuli, quem ſocio e ſcholis primum clam abſtuli, omiſſis præ timore verberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis non perveniſſem.

Fabula ſignificat, quòd qui delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior indies efficitur.

De Paſtore & Mari.

PAſtor quidam, juxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, navigandi ſtudio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impoſitis, cum in altum jam navigaret, & in tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix ſe recepit. Denuo

cum

cum oves paſceret, at rurſum mare jam tranquillum videret, ſocio ſuo ipſam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula ſignificat, quod uſus & peritia, nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulcritudine contendebant. Cum diu inter ſe variis & acerbis contentionibus certaſſent, rubus ex proxima ſepe hujuſmodi contentiones accipiens, acceſſit ad eas, atque, inquit, Satis jam, ſatis certatum inter vos eſt, quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula ſignificat, quod minores majorum lites ſæpenumero componunt.

De Talpâ & Matre.

TAlpa cæcum animal natura eſt. Hæc ali quando matri ait, Ingentem ſentio odorem. Parum poſt rurſum ait, Excelſum adſpicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum ſonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non ſolum oculis, ſed naſo & auribus orba exiſtis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De Veſpis, Perdicibus & Agricola.

VEſpæ ſemel & perdices ſiti concitæ, cum ſimul convenissent, ad ruſticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Veſpæ verò, ſe vineam circumeundo cuſtodire, ac fures indè amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominùs præſtant. Itaque ſatius eſt mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula ſignificat, non eſſe illis ſubveniendum, qui vani & inutiles ſunt.

De

De Jove.

Cùm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus ſuis. Verum enim ſerpens roſam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adſpexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio, verum à ſerpente id haudquaquam facio.

Fabula ſignificat, quod improborum munera non eſſe ſine dolis, quivis prudens ſibi perſuadere debet.

De Simia.

Simia duos catulos parere fertur, quorum ad unam duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentiſſimè nutrit: alterum vero odit negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, à ſimia in ſomnis fuit ſuffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula ſignificat, quod hominum prudentium fortuna proculdubio ſuperat.

De Pulice.

Pulex cum quendam morſu aliquando ſtimulaſſet, captuſque rogaretur, quiſnam eſſet qui membra ſibi depaſceret, ait, ſe ex eo animalium genere eſſe, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere vellet, cum multum mali facere ipſe ei nequeat. At homo ille ſubridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula ſignificat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, miſereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

Pulex ſuo ſolito more ſaltans ſuper hominis pedem reſedit, illumque morſu acriter pupugit. Qua punctione

ctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exſiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præſens non fuiſti ?

Fabula declarat, quod non in minimis, ſed in magnis arduiſque rebus à Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ ſparſim triticum apricabant. Quod cicada aſpiciens, cùm inediâ conficeretur, acceſſit ad eas, ac triticum pro alimonia ut ſibi concederent oravit. At cùm formicæ eum rogarent, quidnam æſtate fecerit, num ſegnis aut otioſa eo tempore ſteterit ; illis cicada ait, Neque ſegnis aut otioſa ſteti, ſed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita formicæ ſubridentes inquiunt, Si æſtate ceciniſti, ut viantes delectares, nunc ſalta, ne frigore confieiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda ſunt, ſuo tempore non facit, is in anguſtias, quando non putat, incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis nec ſenex eſſet (ſemicanus enim erat capillis) duas ſimul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram vero juniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem ſui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari ſtudio junior, ut ab anus conſuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Poſtremo ita illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum, non abſque ſummo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula ſignificat, quod nulla melior ſenibus ſalus exiſtit, quàm fœminis carere, & maxime junioribus, niſi penitus obrui ſe velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum verſæ incerto interprete.

Impoſſibilia promittens.

VIR pauper ægrotus & malè affectus cum à mediçis deſperatus eſſet, Deos rogabat, pollicens, ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituerent, centum boves ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, ſi convalueris? Ille ait, putas enim ſurrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant?

Fabula ſignificat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non ſperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude paſcebantur: æſtate autem ſiccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viſo, altera alteri inquit, Deſcendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa reſpondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo aſcendemus?

Fabula declarat, non oportere inconſideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ ſocietate, iter faciebant. Veſpere autem ſuperveniente, gallus conſcenſâ arbore dormiebat? at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut aſſolet, noctu cantâſſet: Vulpes, ut audivit, accurrit, & ſtans inferius, ut ad ſe deſcenderet, rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixiſſet, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cùm ille apparuiſſet

ruiſſet deſcenderet, illâ quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam diliceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores æſtu mittere.

Leo & Urſus.

LEo & urſus magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circum circa eundo, ubi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroſque percurrendo, rapuit, fugienſque abivit. At illi videbant quidem ipſum; ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſe os dicebat, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Veſpertilio, Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, rubus & mergus, inita ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque veſpertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ & navi averſâ omnibus perditis ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam æs ejiciat mare, Veſpertilio vero, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſic ubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in poſterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi, te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres;

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, ſed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

De

Singularis agrestis & Vulpes.

SIngularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nulla proposita necessitate, dentes acueret, ait, Non ubique hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum paratum esse oportere.

Cassia.

CAssia laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus alquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: curnam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidam hæc sunt, fili: unum verò scio, quod cum canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, natura timidos admonitione non fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam intodit; unà defosso illic & animo suo & mente; atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem & causam audivisset, Ne sic, inquit, ô tu, tristare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video, neq; cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus tutem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum manssiss-nt, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittárunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat, nihil passa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe qua nobis noxia videntur, utilia fieri: qua vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

fiensis: moriens autem dicebat, Hei mihi homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines dum parva fugiunt pericula in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit: Cum præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis vero agitatis, venatores conversi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Justa passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me servârat.

Fabula significat, qui injuriâ benefactores afficiunt, a Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur, Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut vero procul hunc prosecutus est, quò non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, me miserum; & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui?

Fabula significat, plerôsque hômines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi; atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferius magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & in ingratos.

SUs & canis mutuo convitiabantur. Et ſus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus diſciſſuram canem. Canis autem ad hæc diſſimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; ſignificat enim ab ipſa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Ei ſus, propter hoc igitur magis præ ſe fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adverſatur; tu tamen male oles & vivo & mortua.

Fabula indicat prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificioſè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, ſe fœcundam eſſe maxime pedeſtrium omnium. Et ius occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis, ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, ſed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unâ cum cancro vivebat, initâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus, ut & ille aſtutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum obſervâſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro viribus compreſſiſſet, occidit. At ſerpenti poſt mortem extenſo ille ait, Sic oportebat antehac rectum & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potius.

Paſtor & Lupus.

PAſtor nuper natum lupi catulum reperit ac ſuſtulit, unâque cum canibus nutrivit. At cum adoleviſſet, ſi quando lupus ovem rapuiſſet, cum canibus & ipſe perſequebatur. Cum canes autem aliquando non poſſent aſſequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur, ille sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ovem, ipse clam occidens, una cum canibus comedebat: donec pastor, cum conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo cum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæsivi & didici? cum autem leo statim ut medicamentum diceret, imperâsset; illa inquit, si lupo viventi excoriato, ipsius callidam pellem induerit. Et lupo jacente vulpes ridens, ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est: Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observâsset & mortui instar insensatum, in humeros elevatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abivit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta jam quam pulsavit sepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

pulsat januam; Uxor respondit, Mortuis cibaria seren: ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, o optima, affer: tristem enim me reddis, cum cibi non potus meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ! inquit. Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & potentum quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantûs, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumque; cygnus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum omnes ei abhibuit absterſiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestrâ quadam pendebat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die fileret, nocte

nocte caneret? Cum autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed antequam caperearis.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius affabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestive factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportet domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum rarum propulsiones premittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit, quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tu, cur terræ meæ munera attribuis, quæ ego tibi dedi diatura te? Nam si tempus immutetur, & in alius manus hoc tuum aurum erit, scio te tunc me fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

Duo quidam unà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter qui non invenit, admonebat ipsum nè diceret, *Inveni*, sed *Invenimus*. Paulo post autem, cum aggrederentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui unà ita faciebat, dixit *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum securim invenisti, *Inveni* dixisti, non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

Duæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno & procul à viâ; altera in viâ parum aquæ habens. Verum cum quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur; illi non paruit, dicens, firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousque obtigit currum prætereuntem ipsam confringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quam mutentur in melius.

Apiarius.

In mellarium ingressus quidam absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum aculeis percutiebant, pessiméque tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ animan-

animantes) furatum vestros favos illæsum dimisistis, me verò satagentem vestri percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mare vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari supra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognitâ, ait Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe est infidus.

Fabula declarat homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignaros in multo graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maxime operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simia & Delphis.

MOris cùm esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cùm autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem aversâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & fimus. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Atheniensium navali, rogavit fimium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogavit, an & Piræum sciret. Ratus autem fimius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Muscæ.

IN cellâ quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant; implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem suffocarentur, dicebant, Miseri nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius scire volens, quanti apud homines esset, ivit in statuarii domum, transformatus in hominem, & visâ statuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cùm dixisset, Drachma; risit. Et quanti Junonis, ait. Cum dixisset, Pluris; visâ & sua ipsius statuâ, ac opinatus (cum nuncius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresias.

MErcurius, volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves, ex rure venit ad ipsum in urbem, similis factus homini, & ad ipsum diverstit. Boum autem amissione renunciata Tiresiæ, ille assumpto

ſumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſideraturus, Ethic jubet dicere ſibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primo vidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad ſe id eſſe cum dixiſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modo ſuperius aſpicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſervare. Cæterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus; reſpondens ipſe, ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes, qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cum eos parentes ſic educaverunt.

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis vero poſt diebus ea reverſa, rogavit quomodo adverſus illos habuiſſet. Hæc vero cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odiſti qui mane greges agunt, ſerò autem redeunt; quid ſperare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die?

Fabula ſignificat, ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo meum cibum futurum, nè injucunde moriar, cane tibiam primùm ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebet enim me, coquus cùm sim, tebicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ vero aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

sunt, Sed propter hoc tantò magis occideris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conspicata viatore quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stansque valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis & admiratis, re cognita, quidam inquit Abeamus, heus, vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes præterquam quod non ad aqua pervenium, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeo te odit ut ex peculiaribus quoque tibi augurii fidem sustulerit. Cui cornix, ob id magis ei sacrificio, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic tum se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitque ut & ipsa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto verò lanæ vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur. Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus studeant periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum verò, solo relicto sutore, multum supereffet medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maxime verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis effectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic verò primum indigne ferens, contradicebat: vehementius verò eo instante, ait, Sed ego sanè his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundes esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: soli vero testudini tardè profectæ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima, ait ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferet.

Fabula significat plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quam apud alios lautè.

Lupus & Oves.

LUpus à canibus morsus, & male affectus, abjectus jacebat. Cibi vero indigens, visa ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi, ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerentes cum aquilis, invocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis non auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus præliemini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ assidue incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutâsset formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etsi maxime speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cum cecidisset, à mustela captus est; & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus; hic Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ita venit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cum verò à vento lata sarmenta proprius forent, non navem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustrà quod nihil est exspectabamus!

Fabula indicat, nonnulles homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cum periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus Silvestris.

ASinus Silvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico; profectus ad ipsum, beatum dicebat

poris habitudine & cibi preceptione. Deinde autem cum vidiſſet eum ferentem onera, & agaſonem retro ſequentem & baculis ipſum percutientem, ait, Aſt ego non amplius beatum te exiſtimabo: video enim non ſine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non eſſe æmulanda lucra, in quibus inſunt pericula & miſeriæ.

Aſini.

ASini olim, propterea quod aſſidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miſerunt ad Jovem, ſolutionem laborum petentes. Hic autem oſtendere ipſis volens id non poſſe fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere exiſtimantes, ex illo & nunc uſque ubi aliorum urinam viderint aſinorum, illic & circumſtando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale eſt incurabile eſſe.

Aſinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum viſa vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (a caſu enim ipſius vocem audiverat) ad ipſum ait, Compertum habeto, quod & ego timuiſſem, niſi rudentem audiviſſem.

Fabula ſignificat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra ſunt aliqui eſſe videntur, ex ſua linguacitate redargui.

Aſinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertranſibat paludem quandam. Lapſus autem ut decidit, nec ſurgere poſſet, lamentabatur ac ſuſpirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis ſuſpiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, ſi tanto hic tempore, quanto nos, fuiſſes, cum, quia paululum cecidiſti, ſic lamenteris?

Hoc ſermone uti quiſquam poterit in virum ſegnem qui ob minimos quoſque labores triſtatur, cum ipſe majoribus facile reſiſtat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miser: nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & Vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurrisset ipsis, vulpes eminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serentis ovis inventis, diligenter calefacta exclusit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primò injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, bellux non inesse bilem, eo contemptiùs ivêre ut frana ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit: Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeo ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsultores aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate superbiebat. Cornix vero ea audita, ait, Heus tu, desine hâc re gloriari: nam quo plures paries, eo plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum vero altera filia dixisset, Ut nos miræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ vero quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamententur; nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, agris in quercetum quoddam ovibus strata sub quercu veste ascendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, neticiæ, & vestes una devorarunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessimæ, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac veſtes præbetis; à me vero qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticis mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit: Ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Jovem, ſi furem qui vitulum cepit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterum proficiſcens in quercetum quoddam invenit leone evorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis in cœlum, ita, O domine Jupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem invenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur ut inveniant, cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUpra petra aquila ſedebat leporem raptura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet, Et hoc mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cum quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QUi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudum non curas?

Fabula indicat, niſi præſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina auripara.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſam aliis gallinis ſimilem

ſimilem reperit. Sic multum ſperans ſe inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus eſt.

Fabula indicat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus eſuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem adlocum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Deſine plorare: ſio minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſeriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam; ſed cum advenisſet veſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, ſi venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, neque timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adeſſe virium ideo exiſtimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longè ſum te fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisſet, culex inhæſit mordens circa aures ipſius & genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit ipſum, donec indignatus eſt: culex autem, victo leone, cum ſonuisſet tuba & epinicia cecinisſet, evolavit. Aranea vero venculo implicitur, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula quadrat in eos qui proſternunt magnos & à parvis proſternuntur.

FINIS.

Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ, selectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia Adolescentis.

BOnatus adolescens tatetus è familia Gallicorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cum socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur: subridens respondit, Litigantes disceptantésque audio. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri; Solicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quiescendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ità ut cum diutiùs disputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio disputantes, exspectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit ut surgam tardius, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus non erat, ascenderant, ad gallum blande accessit: quem comiter cùm salutâsset, Quid in excelso agis? inquit. Nunquid non audisti nova hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam cum gallus respondisset; Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebraturum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt,

ito ut omni ſublato timore, nulli ab altero inſidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, ſed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel ſoli, quo velit ſecure. Deſcendito igitur, & hunc reſtum agamus diem. Agnieâ vulpis falaciâ gallus, Bonum, inquit, adfers nunclum, & mihi gratum, & collum altius protendens, proſpecturoq; longius & admiranti ſimilis, in pedes ſe erexit. Tum, Quidnam aſpicis? vulpes cum dixiſſet: Duos, inquit, magno curſu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adventant; & ſimul cœpit abire. Huic gallus, Quónam fugis, aut quid times? ait, Siquidem pace conſtituta nihil timendum: Dubito, inquit vulpes, an canes iſti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo eluſus eſt dolus.

De muliere obſtinatâ, quæ Virum pediculoſum vocavit.

MUlier quædam è noſtris admodum viro contraria, ſemper verbis ejus objurgando refragabatur, perſtans in eo quod cœperat, ita ut ſuperior eſſe vellet. Habita ſemel cum viro gravi altercatione, maritum pediculoſum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculoſum appellabat. Vir tandem verberando laſſus, ut uxoris pertinaciam ſuperaret, per funem in aquæ puteum demiſit, ſuffocaturum ſe dicens, niſi verbis ejuſmodi abſtineret. Inſtantius perſeverabat, etiam in aqua ad mentum uſque conſtituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui poſſet, in puteum demerſit, tentans ſi eam mortis periculo à verborum pertinacia poſſet avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum ſuffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus ſuper caput erectis, atque unguibus utriuſq; pollicis conjunctis, ſaltem quo potuit geſtu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi conſueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ista enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorumq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum, vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareres si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, scienſque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equidem reprehendebat objurgavatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: qua facta non dubitat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim nunquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt. Face-

Facetiſſimum de ſene quodam, qui aſinum portavit ſuper ſe.

DIcebatur inter ſecretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miſerrimâ premi ſervitute, cùm nequaquâ poſſibile eſſet, cùm diverſa ſentirent, placere omnibus, diverſis diverſa probantibus. Tum quidã ad eam ſententiam fabulam retulit, quã nuper in Alemaniâ ſcriptam factámque vidiſſet. Senem ait fuiſſe, qui cũ adoleſcentulo filio, præcedente abſque onere aſello, quẽ venditurus erat, ad mercatum proficiſcibatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes ſenem culpârunt, quòd aſellum nihil ferentem neque pater, neque filius aſcendiſſet, ſed vacuum onere ſinerent, cùm alter præ ſenectute, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum ſenex, adoleſcentem aſino impoſuit, ipſe pedibus iter faciens, Hoc alii conſpicientes culpârunt ſtultitiam ſenis, quod adoleſcente, qui validior erat, ſuper aſinum poſito ipſe ætate confectus pedibus aſellum ſequeretur. Is mutato conſilio, atque adoleſcente depoſito, ipſe aſinum aſcendit. paululum verò progreſſus, audivit alios ſe culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquã ſervum poſt ſe traheret, ipſe aſello (qui pater erat) inſidens. His verbis permotus, filium ſecum aſello ſuperimpoſuit, hoc pacto iter ſequens. Intertogatus autem ab aliis, an ſuus eſſet aſellus; cum annuiſſet, caſtigatus eſt verbis, quod ejus, tanquã alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum ſatis unus ad ferendum eſſe debuiſſet. Hic homo perturbatus tot ſententiis, cum neque vacuo aſello, nepue ambobus, nequealtero ſuperimpoſito, abſq; calumnia progredi poſſit, tandem aſellum pedibus junctis ligavit, atque baculo ſuſpenſum, ſuo filiq; collo ſuperimpoſitum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem ſpectaculi ad riſum effuſis, ac ſtultitiã amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, ſupra ripam fluminis conſiſtens, ligatum aſinum in flumen dejecit, atque ita miſſo aſino domum redit. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini ſatisfaciens, aſinum perdidit.

De Homine qui in ſomniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noſter aurum à ſe repertum noctu per ſomnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in ſtercus occidit. Cùm ſomnium narrari poſceremus, Vicinus, inquit, noſter ſomniavit, ductum ſe à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperiſſet, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, ſed ſigna locum, ut cognoſci à te ſolo queat. Cum alter, quo ſignaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum eſſe ſuſpicabitur, & tibi ſoli res nota erit. Annuit vir; & ſtatim expergefactus, ſenſit in lecto ventrem admodum laxâſſe. Inter fœtorem & ſtercus cum ſurrexiſſet, domo exiturus capiti capitium ultimò impoſuit, in quo catus eâ nocte ſtercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæſariem lavit. Ita aureum ſomnium in merdam rediit.

De derſitione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Picæni, ut qui hyeme porcum occidiſſet, vicinam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impenſam vitaret, compatrem conſulit. Die (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et ſimul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto ſurripuit. Mane conſpiciens ſibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum ſibi furto ſurreptum. Tum alter, Recte, compater mi, ſapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille ſæpius & per omnes deos juraret id verum eſſe, Bene agis, reſpondebat, & ſecundum conſilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui reſpondebat, & ſanum conſilium dedi tibi. Tandem eluſus abiit.

De Vulpe à Ruſtico in palea abſconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad ruſticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus ſe tueretur: & ſimul pollicita eſt nunquam ſe ejus pullos gallinaceos læſuram. Annuit ruſticus conditioni, & ſum-

& ſumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens; rogabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latere ſub paleis innuebat. Illi potius ad verba quam ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum ruſticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modò promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens per rimam inter paleas ruſticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, ſed actus ſatis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emerat.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus neceſſario equum, pactus eſt cum venditore qui 25 aureos pretium carius equo, poſtulabat; ſe 15. daturum in præſentiâ, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle, annuit. Venditor poſtridie cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus, ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quocum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cum is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur ille, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremoniis & ſolennitate officii videretur, reſpondit, Omnia rectè ex ordine, præter unum, ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam, cum unus ſolùm, reliquis eſurientibus, comediſſet ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potûs reliquis impenſa.

Facetum

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi *qui* se multa facturum jactitabat, sub gravi pœnâ præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Derideba-tur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus, Nihil timio, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, in quit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis exstiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Camilenâ Tibernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibis potuque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, nonne eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, & paga l'hoste*: Hoc est, Mitte manum ad bursum, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaq; absq; solutione discessit.

De

De Sancti Antonii fratre, & Lacte, & Lupo.

RElligiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit ea pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia & absque fide. Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret. *Stultè est his fidere quorum exercitium in fraudendo consumitur.*

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratia. Cui quidem, inter cætera consolationis verba, dixit, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitia) eorum, qui canes [illegible]cipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus: Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam poscceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insaniæ modo: aceos tamdiu aqua & inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidã, qui usq; ad femur in aquam

quam posuit? qui post quendecim dies cœpit resipiscere accuratorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; eatamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, ut exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audiebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate; neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; ora, mihi paucis, si libet, respondε. Hoc quo veheris quid est; Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid Prosunt tibi? Canes sunt, & quidem aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæc autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederent: subdit homo, Quænam est equi, canumque & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Ibi admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho inquit, ubi hinc ocyus, ero atque adeo avola, antiquam medicus domum redeat: nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ob opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetiſſimum conſilium Minacii ad ruſticum.

RUſticus cum caſtaneam arborem ad excutiendos fructus aſcendiſſet, decidens ex ea coſtam effregit pectoris. Hunc ad conſulendum acceſſit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum ſe illi normam dixit, qua ſervata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, conſuluiſſes, attamen in futurum poterit prodeſſe. Tum Minacius, Fac ſemper, inquit, ne fis celerior in deſcenſu quam in aſcenſu; ſed ea qua aſcendis tarditate, deſcendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejuſdem Minacii luſoris reſponſio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & veſtes inſuper ad taxillos luſiſſet (egens enim erat) flens ad oſtiolum tabernæ cujuſdam ſedebat. Videns mœrentem flentemque amicus, Quidnam eſt tibi? inquit. Nihil Minacius ait. Curnam ergo, ſi nihil habes, ploras? Hoc ſolum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo ſi nihil habes, ploras? ait. Ob hanc ipſam cauſam, reſpondit, quoniam nihil eſt mihi. Alter nihil cauſæ cur ploraret intelligebat: alter nihil ſibi reliquum ſupereſſe à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ ſumma aliquando erat annonæ caritas, acceſſit pauper luſcus ad forum, quoſdam ſextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter ſuperveniens, quanti ſextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, conſtat: deſignans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens ſciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem ſaccum portaſti, cum non amplius quam unum ſextarium poſſis emere?

Fa-

Fabula Mancini.

MAncinus vir ruſticus oppidanus meus frumentoad Figigoum caſtrum aſellis vehendo exercebatur; quos ille complures ad vecturam ſumebat. Cum ille ſemel à mercatu rediens, teſſus è via, aſcendiſſet aſinum quendam præſtantiorem, computatis in via aſinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, viſum eſt ei unum deeſſe. Turbatus igitur, ac reliquis aſinis uxori quos reſtitueret commendatis, confeſtim eo aſino quo ferebatur ad mercatum ſeptem millibus paſſuum retrocedit; quærenſque à ſingulis obviis an aſinum quempiam amiſſum reperiſſent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam aſini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum deſcendiſſet, illum, quem tanto ſtudio & dolore quæſierat, aſinum eſſe cognovit.

De illo qui aratrum ſuper humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum uſque ad merediem arâſſet, feſſis bobus & ipſe labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum ſuper aſellum alligat: deinde aſellum, præmiſſis bobus, aſcendit. Qui cum nimio onere gravatus ſub pondere deficeret, ſenſit tandem Pierus aſellum ire non poſſe. Tum deſcendens, atque aratrum ſuper humerum ponens, rurſum aſellum aſcendit, inquiens, Nunc recte ambulare potes; non enim tu ſed ego aratrum fero.

FINIS.